

Табела 28

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори /1
во милиони евра

Земји СДИ во Република Македонија	1997		1998		1999		2000	
	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)
Авганистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Албанија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
Австралија	-0,1	0	0,2	0	0,3	0	0,3	0
Австрија	17,6	12	30,1	11	39,5	11	33,0	6
Бахамски Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Белгија	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,1	0
Бермуди	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Босна и Херцеговина	1,6	1	2,9	1	2,8	1	2,7	0
Белизе	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Британски Девствени Острови	0,1	0	0,1	0	0,5	0	1,4	0
Бугарија	2,6	2	3,4	1	2,9	1	3,5	1
Белорусија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Канада	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,3	0
Кајмански Острови	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
Кина	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Тајван	0,0	0	0,0	0	0,0	0	2,8	0
Хрватска	5,8	4	6,4	2	7,6	2	8,2	1
Кипар	1,2	1	77,1	29	92,8	26	117,9	20
Чешка	0,0	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0
Данска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
Доминиканска Република	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Финска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Франција	0,2	0	0,4	0	0,4	0	8,0	1
Германија	9,3	7	14,1	5	15,9	4	50,2	9
Гибралтар	0,3	0	0,4	0	0,5	0	0,9	0
Грција	9,7	7	12,8	5	20,5	6	105,3	18
Хонг Конг	0,0	0	0,0	0	0,3	0	0,3	0
Унгарија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Исланд	0,9	1	0,1	0	0,1	0	0,1	0
Индија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Иран	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
Ирак	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Ирска	0,0	0	-0,1	0	-0,1	0	0,1	0
Израел	0,0	0	0,2	0	0,1	0	0,1	0
Италија	9,9	7	11,0	4	11,4	3	11,4	2
Јапонија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Џонстон Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Јордан	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0
Либан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Либерија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Лихтенштајн	0,2	0	3,8	1	10,2	3	4,8	1
Луксембург	0,2	0	1,8	1	1,9	1	2,3	0
Малезија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Малта	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Мексико	0,0	0	-0,9	0	0,1	0	0,0	0
Молдавија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Холандија	1,4	1	4,6	2	10,2	3	14,7	3
Холандски Антили	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Нигерија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Норвешка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Маршалски Острови	1,3	1	0,6	0	0,7	0	0,1	0
Пакистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Панама	2,0	1	2,9	1	3,1	1	3,5	1
Полска	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0
Португалија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Романија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
Русија	3,5	3	5,5	2	2,5	1	0,0	0
Сент Винсент	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Сан Марино	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Сејшелски Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Сингапур	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Словенија	16,4	12	21,2	8	43,7	12	56,2	10
Јужна Африка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Шпанија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Шведска	1,4	1	1,6	1	1,7	0	2,2	0
Швајцарија	32,1	23	40,8	15	45,8	13	61,5	11
Сирија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Обединети Арапски Емирати	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Турција	0,7	1	1,1	0	14,2	4	16,1	3
Украина	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Велика Британија	5,3	4	5,9	2	4,2	1	39,5	7
Човечки Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
САД	1,4	1	2,4	1	4,1	1	12,5	2
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Узбекистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Србија и Црна Гора	15,9	11	19,4	7	21,1	6	19,3	3
Словачка	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0
Меѓународна финансиска корпорација	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Европска банка за реконструкција и развој	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Банка за развој на Централно африкански земји	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Северноатлантска алијанса за соработка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Вкупно	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100

Извор: Народна банка на Република Македонија.
1/Претходни податоци.

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори /1 во милиони евра

Земји СДИ во Република Македонија	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)	Вредност	Учество (%)
Авганистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Албанија	0,6	0	2,1	0	2,0	0	4,4	0	3,6	0	11,6	1
Австралија	0,4	0	1,8	0	2,1	0	2,1	0	2,1	0	2,3	0
Австрија	36,8	4	37,7	3	42,8	3	62,3	4	57,7	3	219,4	10
Бахамски Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Белгија	0,4	0	0,5	0	1,3	0	1,3	0	1,3	0	0,9	0
Бермуди	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Босна и Херцеговина	2,4	0	2,4	0	2,4	0	0,7	0	0,2	0	1,0	0
Белизе	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Британски Девствени Острови	3,9	0	7,0	1	11,3	1	8,7	1	11,8	1	15,8	1
Бугарија	6,6	1	11,7	1	23,3	2	24,3	2	27,4	2	42,8	2
Белорусија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Канада	0,1	0	0,1	0	0,3	0	0,4	0	0,5	0	1,1	0
Каймански Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Кина	0,0	0	0,1	0	0,2	0	0,9	0	1,1	0	1,4	0
Тајван	4,2	0	3,5	0	3,3	0	2,5	0	0,8	0	2,2	0
Хрватска	10,3	1	12,3	1	10,9	1	15,7	1	20,3	1	30,6	1
Кипар	138,7	13	141,6	12	141,1	11	150,5	9	160,8	9	182,2	9
Чешка	0,1	0	0,2	0	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,3	0
Данска	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,5	0
Доминиканска Република	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Финска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Франција	5,9	1	10,7	1	15,2	1	19,6	1	1,5	0	0,3	0
Германија	54,6	5	52,5	5	57,3	4	70,6	4	64,1	4	64,1	3
Гибралтар	0,8	0	1,0	0	0,4	0	0,4	0	0,5	0	0,7	0
Грција	174,2	17	213,0	18	223,0	17	264,1	16	279,2	16	320,4	15
Хонг Конг	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Унгарија	300,6	29	300,1	26	313,4	24	354,4	22	350,0	20	350,4	17
Исланд	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Индија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Иран	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
Ирак	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Ирска	0,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Израел	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Италија	13,9	1	16,5	1	15,0	1	32,1	2	37,7	2	44,4	2
Јапонија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Џонстон Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Јордан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Либан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Либија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Лихтенштајн	6,5	1	4,1	0	22,0	2	1,5	0	2,5	0	6,7	0
Луксембург	2,3	0	2,3	0	2,2	0	10,8	1	15,2	1	25,4	1
Малезија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Малта	0,0	0	0,0	0	0,0	0	-0,1	0	-0,2	0	-0,1	0
Мексико	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Молдавија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Холандија	15,6	2	61,1	5	69,7	5	103,2	6	213,3	12	212,0	10
Холандски Антили	0,0	0	0,0	0	0,0	0	98,9	6	69,5	4	54,7	3
Нигерија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Норвешка	0,1	0	0,1	0	0,0	0	-0,1	0	0,0	0	0,0	0
Маршалски Острови	0,2	0	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,0	0	0,0	0
Пакистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Панама	12,9	1	13,3	1	13,3	1	3,0	0	3,2	0	4,1	0
Полска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0	0,5	0
Португалија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	1,8	0
Романија	0,1	0	0,3	0	0,3	0	0,5	0	0,4	0	0,1	0
Русија	0,0	0	1,3	0	1,3	0	1,4	0	1,3	0	1,3	0
Сент Винсент	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	36,1	2	17,6	1
Сан Марино	0,0	0	0,8	0	0,7	0	0,7	0	0,8	0	0,9	0
Сејшелски Острови	0,1	0	0,1	0	-0,1	0	2,1	0	0,0	0	0,1	0
Сингапур	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Словенија	58,8	6	66,4	6	84,7	7	101,8	6	106,8	6	126,7	6
Јужна Африка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Шпанија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Шведска	1,1	0	2,3	0	2,0	0	2,5	0	2,5	0	2,6	0
Швајцарија	79,2	8	85,2	7	101,9	8	143,9	9	164,2	9	150,8	7
Сирија	0,1	0	0,2	0	0,2	0	0,1	0	0,2	0	0,0	0
Обединети Арапски Емирати	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
Турција	16,2	2	18,0	2	18,9	1	26,5	2	25,1	1	27,7	1
Украина	0,0	0	0,0	0	0,2	0	0,6	0	3,6	0	3,3	0
Велика Британија	26,6	3	21,9	2	34,7	3	38,4	2	38,2	2	67,4	3
Човечки Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
САД	34,0	3	41,3	4	42,2	3	25,6	2	29,8	2	45,3	2
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,2	0	0,2	0	0,5	0	0,8	0	0,9	0	1,2	0
Узбекистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	-0,1	0
Србија и Црна Гора	29,7	3	26,7	2	29,1	2	29,5	2	32,8	2	53,8	3
Словачка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,2	0	0,0	0
Меѓународна финансиска корпорација	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Европска банка за реконструкција и развој	0,0	0	0,0	0	2,6	0	2,4	0	1,8	0	1,4	0
Банка за развој на Централно африкански земји	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Северноатлантска алијанса за соработка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,9	0
Вкупно	1.039,2	100	1.160,7	100	1.292,1	100	1.610,2	100	1.769,0	100	2.098,6	100

Извор: Народна банка на Република Македонија.
1/Претходни податоци.

Табела 29

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности /1

во милиони евра

Дејности	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %
СДИ во Република Македонија																				
ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ЛОВ И РИБАРСТВО	1,1	1	0,6	0	0,9	0	0,8	0	2,7	0	3,7	0	9,8	1	23,1	1	23,0	1	23,1	1
РУДАРСТВО И ЕКСТРАКЦИЈА	0,3	0	0,4	0	0,7	0	0,9	2	13,6	1	16,9	1	15,5	1	22,4	1	39,3	2	45,3	2
Екстракција на нафта и гас	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,3	0	1,4	0	1,4	0	1,3	0	1,3	0	1,3	0	1,3	0
Рударство и екстракција невклучени на др.место	0,3	0	0,4	0	0,7	0	0,6	2	12,2	1	15,6	1	14,2	1	21,1	1	38,0	2	44,0	2
ПРОИЗВОДСТВО	67,5	48	165,3	61	222,1	62	294,8	51	396,2	38	457,7	39	490,4	38	664,9	41	775,3	44	801,9	38
Производство на прехранбени производи	16,3	12	61,5	23	85,8	24	112,4	19	138,8	13	164,9	14	173,7	13	182,6	11	187,1	11	189,0	9
Производство на текстил и текстилни производи	3,4	2	5,6	2	8,0	2	10,9	2	9,7	1	14,0	1	15,0	1	18,2	1	21,9	1	36,7	2
Производ. на дрво, издавачка и печатарска дејност	2,2	2	2,8	1	3,5	1	9,6	2	10,8	1	9,8	1	9,1	1	9,6	1	10,3	1	8,6	0
Рафинирање на нафтени деривати и други третмани	0,0	0	0,4	0	0,2	0	-11,5	-2	1,4	0	31,0	3	25,9	2	55,0	3	64,3	4	75,2	4
Производство на хемикалии и хемиски производи	8,3	6	9,3	3	10,2	3	11,0	2	16,3	2	19,9	2	26,4	2	35,7	2	37,7	2	46,7	2
Гума и пластични производи	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,7	0	0,6	0	1,0	0	1,4	0	1,8	0	2,8	0	3,1	0
Метални производи	25,4	18	31,6	12	46,7	13	74,7	13	98,6	9	96,5	8	115,1	9	188,2	12	287,4	16	258,1	12
Машински производи	0,3	0	0,3	0	0,2	0	0,3	0	0,4	0	0,4	0	0,3	0	0,5	0	0,9	0	2,1	0
Канцелариска опрема и компјутери	0,2	0	0,3	0	0,5	0	0,5	0	0,5	0	1,0	0	1,0	0	1,0	0	0,9	0	2,5	0
Радио, ТВ, комуникациска опрема	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,2	0	0,2	0	0,2	0	-0,5	0	-0,4	0	2,1	0	1,9	0
Моторни возила	2,7	2	1,5	1	1,5	0	1,2	0	0,9	0	4,0	0	5,2	0	12,3	1	12,6	1	12,8	1
Други транспортни средства	0,0	0	-0,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	1,5	0	2,0	0	7,2	0	7,8	0	9,4	0
Производство невклучено на друго место	8,5	6	52,6	19	64,9	18	84,7	15	118,2	11	113,6	10	115,8	9	153,1	10	139,5	8	155,6	7
ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА, ГАСИФИКАЦИЈА И ВОДОСТОПАНСТВО	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,7	0	5,2	0	6,2	0	157,1	7
ГРАДЕЖНИШТВО	0,6	0	0,8	0	5,6	2	32,9	6	47,0	5	56,1	5	65,9	5	64,5	4	61,1	3	70,5	3
ВКУПНО УСЛУГИ	68,3	48	98,1	36	124,9	35	236,9	41	574,4	55	619,6	53	702,5	54	822,0	51	854,2	48	984,5	47
ТРГОВИЈА И ПОПРАВКИ	48,4	34	67,9	25	82,7	23	88,7	15	91,6	9	103,7	9	106,2	8	113,7	7	118,9	7	182,0	9
Трговија и поправка на моторни возила	3,3	2	5,7	2	5,7	2	7,0	1	8,7	1	8,7	1	8,9	1	12,2	1	11,6	1	18,8	1
Трговија на големо	25,0	18	35,3	13	45,8	13	53,2	9	51,8	5	65,5	6	66,0	5	63,4	4	64,1	4	98,9	5
Трговија на мало	20,2	14	27,0	10	31,2	9	28,5	5	31,1	3	29,4	3	31,2	2	38,1	2	43,2	2	62,7	3
ХОТЕЛИ И РЕСТОРАНИ	2,4	2	3,0	1	4,7	1	7,4	1	8,2	1	11,8	1	21,6	2	23,8	1	27,7	2	39,6	2
ТРАНСПОРТ И КОМУНИКАЦИИ	2,9	2	5,5	2	4,5	1	11,4	2	342,4	33	350,4	30	372,8	29	445,4	28	425,5	24	422,5	20
Копнен сообраќај	4,0	3	6,2	2	8,4	2	9,5	2	9,2	1	9,6	1	8,4	1	8,1	1	7,1	0	8,0	0
Водеен сообраќај	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Воздушен сообраќај	-1,7	-1	-1,7	-1	-5,3	-1	0,2	0	0,2	0	0,2	0	0,1	0	0,3	0	0,4	0	0,0	0
Телекомуникации	0,0	0	0,0	0	0,1	1	0,4	0	330,8	32	337,7	29	361,1	28	433,7	27	414,4	23	406,2	19
Транспорт и комуникации невклучени на друго место	0,7	0	0,9	0	1,3	0	1,3	0	2,2	0	2,9	0	3,2	0	3,3	0	3,5	0	8,1	0
ФИНАНСИСКО ПОСРЕДУВАЊЕ	11,5	8	15,8	6	24,9	7	118,9	21	115,0	11	136,1	12	174,6	14	202,3	13	232,8	13	268,2	13
Монетарно посредување	11,4	8	15,5	6	24,7	7	100,1	17	94,6	9	118,0	10	143,5	11	147,6	9	166,8	9	189,1	9
Други финансиски посредувања	0,0	0	0,3	0	0,2	0	0,1	0	2,9	0	3,5	0	10,4	1	26,3	2	38,4	2	47,7	2
Осигурување и помошни активности во осигурувањето	0,0	0	0,0	0	0,0	0	18,7	3	17,5	2	14,6	1	20,6	2	28,1	2	27,1	2	30,4	1
Финансиско посредување невклучено на друго место	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,4	0	0,9	0
НЕДВИЖЕН ИМОТ И ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ	1,8	1	2,4	1	4,1	1	6,0	1	11,2	1	11,8	1	20,0	2	29,0	2	40,1	2	57,5	3
Недвижен имот	0,0	0	0,0	0	0,6	0	0,6	0	0,6	0	0,6	0	0,6	0	5,9	0	16,6	1	16,6	1
Компјутерски активности	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,4	0	0,6	0	0,7	0	0,6	0	1,2	0	1,6	0	6,6	0
Други деловни активности	1,2	1	1,8	1	2,8	1	4,6	1	9,5	1	10,1	1	18,4	1	21,3	1	21,6	1	32,8	2
Недвижен имот и делов. активи. невклуч. на др. место	0,3	0	0,3	0	0,4	0	0,4	0	0,5	0	0,4	0	0,5	0	0,6	0	0,3	0	1,2	0
ДРУГИ УСЛУГИ	1,3	1	3,6	1	4,1	1	4,4	1	6,0	1	5,9	1	7,3	1	7,9	0	9,4	1	14,6	1
НЕАЛОЦИРАНИ	3,6	3	5,1	2	5,7	2	4,7	1	5,3	1	6,7	1	7,3	1	8,1	1	9,9	1	16,2	1
СУБ-ТОТАЛ	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100	1.039,2	100	1.160,7	100	1.292,1	100	1.610,2	100	1.769,0	100	2.098,6	100
ВКУПНО	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100	1.039,2	100	1.160,7	100	1.292,1	100	1.610,2	100	1.769,0	100	2.098,6	100

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/Претходни податоци.

Табела 30

Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојба на крај на период во милиони САД долари

	2003	2004	2005	2006
Меѓународна инвестициона позиција, нето	-1.999,0	-2.498,5	-2.333,9	-2.474,0
Средства	1.868,5	2.162,2	2.455,8	3.256,5
<i>Директни инвестиции во странство</i>	42,0	54,2	62,1	39,7
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	35,7	43,9	43,6	37,7
Останат капитал	6,3	10,3	18,5	2,0
<i>Порfolio-инвестиции</i>	3,8	4,1	3,6	4,2
Сопственички хартии од вредност	3,8	4,1	3,6	4,2
Банки	3,0	3,3	2,9	3,4
Останати сектори	0,8	0,8	0,7	0,8
Должнички хартии од вредност	-	-	-	-
<i>Останати инвестиции</i>	929,3	1.128,6	1.065,4	1.346,9
Трговски кредити	194,3	267,2	299,0	441,8
Останати сектори	194,3	267,2	299,0	441,8
Заеми	25,5	27,4	26,0	2,3
Банки	24,0	25,7	25,6	2,0
Долгорочни	15,2	16,5	15,0	1,4
Краткорочни	8,8	9,2	10,6	0,5
Останати сектори	1,5	1,7	0,4	0,3
Долгорочни	-	1,7	0,1	0,3
Краткорочни	1,5	-	0,2	-
Валуте и депозити	706,0	827,7	733,3	868,4
Монетарна власт	41,4	16,2	15,5	23,6
Банки	664,6	811,5	717,8	844,8
Останати средства	3,5	6,3	7,1	34,4
<i>Меѓународни официјални резерви</i>	893,4	975,3	1.324,7	1.865,8
Обврски	3.867,5	4.660,7	4.789,7	5.730,5
<i>Директни инвестиции во земјата</i>	1.614,7	2.190,6	2.086,9	2.763,8
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	1.477,0	1.858,5	1.863,5	2.454,0
Останат капитал	137,7	332,1	223,4	309,8
<i>Порfolio-инвестиции</i>	107,2	71,7	273,9	366,5
Сопственички хартии од вредност	80,5	40,0	52,8	114,0
Банки	12,6	19,1	29,5	106,2
Останат сектор	67,9	20,9	23,3	7,8
Должнички хартии од вредност	26,8	31,7	221,2	252,5
<i>Останати инвестиции</i>	2.145,6	2.398,5	2.428,9	2.600,2
Трговски кредити	398,2	485,6	457,0	486,2
Останати сектори	398,2	485,6	457,0	486,2
Долгорочни	61,8	46,7	29,3	25,8
Краткорочни	336,4	438,9	427,6	460,4
Заеми	1.657,2	1.814,4	1.852,2	1.853,3
Монетарна власт	68,4	62,5	62,1	55,8
Држава	1.256,5	1.351,2	1.292,2	1.152,6
Банки	90,9	89,1	131,0	192,7
Долгорочни	80,0	78,4	128,3	192,7
Краткорочни	10,9	10,7	2,7	-
Останати сектори	241,4	311,6	366,9	452,2
Долгорочни	219,9	293,6	293,5	436,8
Краткорочни	21,5	18,0	73,4	15,4
Валуте и депозити	69,0	70,5	86,9	148,6
Банки	69,0	70,5	86,9	148,6
Останати обврски	21,4	27,9	32,8	112,1

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 31

Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојба на крај на период во милиони евра

	2003	2004	2005	2006
Меѓународна инвестициона позиција, нето	-1.599,7	-1.836,6	-1.978,4	-1.878,5
Средства	1.495,3	1.589,3	2.081,7	2.472,7
<i>Директни инвестиции во странство</i>	33,6	39,9	52,6	30,1
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	28,60	32,3	37,00	28,6
Останат капитал	5,0	7,6	15,6	1,5
<i>Порfolio-инвестиции</i>	3,0	3,0	3,1	3,2
Сопственички хартии од вредност	3,0	3,0	3,1	3,2
Банки	2,4	2,4	2,5	2,6
Останати сектори	0,6	0,6	0,6	0,6
Должнички хартии од вредност	-	-	-	-
<i>Останати инвестиции</i>	743,7	829,5	903,1	1.022,7
Трговски кредити	155,5	196,4	253,5	335,5
Останати сектори	155,5	196,4	253,5	335,5
Заеми	20,4	20,1	22,0	1,7
Банки	19,2	18,9	21,7	1,5
Долгорочни	12,2	12,2	12,7	1,1
Краткорочни	7,0	6,7	9,0	0,4
Останати сектори	1,2	1,2	0,3	0,3
Долгорочни	-	1,2	0,1	0,3
Краткорочни	1,2	-	0,2	-
Валуте и депозити	565,0	608,4	621,6	659,4
Монетарна власт	33,2	11,9	13,2	17,9
Банки	531,8	596,5	608,4	641,5
Останати средства	2,8	4,6	6,0	26,1
<i>Меѓународни официјални резерви</i>	715,0	716,9	1.122,9	1.416,7
Обврски	3.095,0	3.426,0	4.060,1	4.351,2
<i>Директни инвестиции во земјата</i>	1.292,1	1.610,2	1.769,0	2.098,6
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	1.182,0	1.366,1	1.579,6	1.863,4
Останат капитал	110,2	244,1	189,4	235,2
<i>Порfolio-инвестиции</i>	85,8	52,7	232,2	278,3
Сопственички хартии од вредност	64,4	29,4	44,7	86,6
Банки	10,1	14,0	25,0	80,7
Останати сектори	54,3	15,4	19,7	5,9
Должнички хартии од вредност	21,4	23,3	187,5	191,7
<i>Останати инвестиции</i>	1.717,1	1.763,1	2.058,9	1.974,3
Трговски кредити	318,6	356,9	387,3	369,2
Останати сектори	318,6	356,9	387,3	369,2
Долгорочни	49,4	34,3	24,9	19,6
Краткорочни	269,2	322,6	362,5	349,6
Заеми	1.326,2	1.333,8	1.570,1	1.407,2
Монетарна власт	54,7	46,0	52,7	42,4
Држава	1.005,5	993,2	1.095,4	875,2
Банки	72,8	65,5	111,1	146,3
Долгорочни	64,0	57,6	108,8	146,3
Краткорочни	8,7	7,9	2,3	-
Останати сектори	193,2	229,1	311,0	343,3
Долгорочни	175,9	215,8	248,8	331,6
Краткорочни	17,2	13,3	62,2	11,7
Валуте и депозити	55,2	51,9	73,7	112,8
Банки	55,2	51,9	73,7	112,8
Останати обврски	17,1	20,5	27,8	85,1

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 32

Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба /1

во милиони евра

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.03.2007	30.06.2007	30.09.2007	31.12.2007
1. ДРЖАВЕН СЕКТОР	1.016,46	1.282,82	1.066,92	1.003,13	894,08	887,29	910,45
1.1 Краткорочен	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	7,64	0,00
1.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,63	0,00
1.1.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Достасани неплатени обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Долгорочен	1.016,45	1.282,82	1.066,92	1.003,13	894,08	879,65	910,45
1.2.1. Обврзници	23,25	187,47	191,74	191,04	187,07	185,00	183,03
1.2.2. Заеми	993,20	1.095,36	875,19	812,09	707,01	694,65	727,41
1.2.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. МОНЕТАРНА ВЛАСТ (НБРМ)	45,97	52,66	42,39	38,09	0,00	0,00	0,00
2.1 Краткорочен	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани неплатени обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2 Долгорочен	45,97	52,66	42,39	38,09	0,00	0,00	0,00
2.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2. Заеми	45,97	52,66	42,39	38,09	0,00	0,00	0,00
2.2.2. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР	123,24	192,02	269,88	266,70	312,94	340,70	387,92
3.1 Краткорочен	67,32	81,41	115,44	111,15	144,87	165,51	175,93
3.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.2. Заеми	7,04	1,30	0,00	24,22	30,76	41,67	16,50
3.1.3. Валути и депозити	51,71	69,46	104,70	77,56	104,54	114,30	152,26
3.1.4. Останати обврски	8,57	10,66	10,74	9,37	9,56	9,55	7,17
Достасани неплатени обврски	8,57	10,66	10,74	9,37	9,56	9,55	7,17
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2 Долгорочен	55,93	110,60	154,44	155,55	168,07	175,19	211,99
3.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Заеми	55,79	106,40	146,31	147,36	159,90	166,73	202,07
3.2.3. Валути и депозити	0,14	4,20	8,13	8,20	8,17	8,47	9,92
3.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	600,40	721,01	786,69	823,94	846,00	868,99	973,37
4.1 Краткорочен	370,02	475,84	435,42	448,80	473,29	501,86	619,50
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	4,78	53,03	11,65	26,15	19,93	34,60	31,70
4.1.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.4. Комерцијални кредити	322,58	362,86	349,59	359,78	364,52	371,00	442,89
4.1.5. Останати обврски	42,66	59,95	74,17	62,87	88,84	96,26	144,92
Достасани неплатени обврски	42,66	58,40	74,17	62,87	88,84	96,26	144,92
Останато	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочен	230,39	245,18	351,27	375,14	372,71	367,13	353,87
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	207,63	234,14	331,68	357,18	358,06	354,13	341,67
4.2.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	22,76	11,04	19,59	17,96	14,65	13,00	12,20
4.2.5. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	284,52	269,57	329,30	337,70	386,11	394,89	439,80
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	3,70	5,68	13,16	13,16	13,16	13,16	13,16
5.2. Обврски кон директните инвеститори	280,82	263,89	316,14	324,54	372,95	381,73	426,63
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	2.070,61	2.518,09	2.495,18	2.469,56	2.439,14	2.491,88	2.711,54

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

Табела 33

Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба / 1

во милиони евра

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.03.2007	30.06.2007	30.09.2007	31.12.2007
1. ДРЖАВЕН СЕКТОР	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Краткорочен	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани ненаплатени побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Долгорочен	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. МОНЕТАРНА ВЛАСТ (НБРМ)	664,66	1.040,51	1.326,97	1.315,13	1.329,96	1.424,84	1.445,48
2.1 Краткорочен	664,66	1.040,51	1.167,82	1.073,26	1.000,55	1.011,09	951,50
2.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3. Валуте и депозити	664,66	1.040,51	1.167,82	1.073,26	1.000,55	1.011,09	951,50
2.1.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани ненаплатени побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2 Долгорочен	0,00	0,00	159,16	241,87	329,41	413,75	493,99
2.2.1. Обврзници	0,00	0,00	159,16	241,87	329,41	413,75	493,99
2.2.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР	619,59	635,87	668,26	667,61	658,57	644,64	648,05
3.1 Краткорочен	618,75	634,56	667,17	650,53	641,73	627,88	631,33
3.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.2. Заеми	0,00	2,17	0,39	0,39	0,01	0,00	0,00
3.1.3. Валуте и депозити	596,54	608,45	641,45	624,38	615,25	601,14	604,19
3.1.4. Останати побарувања	22,21	23,93	25,33	25,75	26,46	26,73	27,14
Достасани ненаплатени побарувања	22,21	23,93	25,33	25,75	26,46	26,73	27,14
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2 Долгорочен	0,84	1,31	1,10	17,08	16,84	16,77	16,72
3.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Заеми	0,84	1,31	1,10	1,08	0,84	0,82	0,74
3.2.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,00	16,00	16,00	15,95	15,98
3.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	197,77	253,94	336,54	373,79	443,54	450,47	460,65
4.1 Краткорочен	196,55	253,46	335,63	372,68	442,52	448,95	458,31
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	0,00	0,20	0,00	0,00	0,10	0,65	0,31
4.1.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,21	0,22	0,38	0,12	0,39
4.1.4. Комерцијални кредити	196,12	252,79	334,82	371,82	441,24	447,37	456,74
4.1.5. Останати побарувања	0,43	0,46	0,60	0,64	0,80	0,81	0,87
Достасани ненаплатени побарувања	0,43	0,46	0,60	0,64	0,80	0,81	0,87
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочен	1,23	0,49	0,91	1,11	1,02	1,51	2,34
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	1,23	0,10	0,25	0,38	0,41	0,74	1,57
4.2.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	0,00	0,39	0,66	0,73	0,61	0,77	0,77
4.2.5. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	47,98	95,87	95,60	111,65	129,29	130,06	126,87
5.1. Побарувања од директно инвестирани субјекти	11,28	21,33	14,69	14,69	14,69	14,69	14,69
5.2. Побарувања од директните инвеститори	36,70	74,54	80,91	96,96	114,60	115,37	112,18
БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАРУВАЊА	1.530,00	2.026,19	2.427,38	2.468,17	2.561,36	2.650,01	2.681,05

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

Табела 34

Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба / 1
во милиони евра

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.03.2007	30.06.2007	30.09.2007	31.12.2007
1. ДРЖАВЕН СЕКТОР	1.016,46	1.282,82	1.066,92	1.003,13	894,08	887,29	910,45
1.1 Краткорочен	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	7,64	0,00
1.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,63	0,00
1.1.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Достасани неплатени обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Долгорочен	1.016,45	1.282,82	1.066,92	1.003,13	894,08	879,65	910,45
1.2.1. Обврзници	23,25	187,47	191,74	191,04	187,07	185,00	183,03
1.2.2. Заеми	993,20	1.095,36	875,19	812,09	707,01	694,65	727,41
1.2.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Остнати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. МОНЕТАРНА ВЛАСТ (НБРМ)	-618,69	-987,85	-1.284,58	-1.277,04	-1.329,96	-1.424,84	-1.445,48
2.1 Краткорочен	-664,66	-1.040,51	-1.167,82	-1.073,26	-1.000,55	-1.011,09	-951,50
2.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3. Валуте и депозити	-664,66	-1.040,51	-1.167,82	-1.073,26	-1.000,55	-1.011,09	-951,50
2.1.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани неплатени обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2 Долгорочен	45,97	52,66	-116,77	-203,78	-329,41	-413,75	-493,99
2.2.1. Обврзници	0,00	0,00	-159,16	-241,87	-329,41	-413,75	-493,99
2.2.2. Заеми	45,97	52,66	42,39	38,09	0,00	0,00	0,00
2.2.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.4. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР	-496,34	-443,85	-398,38	-400,90	-345,63	-303,94	-260,13
3.1 Краткорочен	-551,43	-553,14	-551,72	-539,38	-496,86	-462,37	-455,39
3.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.2. Заеми	7,04	-0,87	-0,39	23,83	30,75	41,67	16,50
3.1.3. Валуте и депозити	-544,82	-539,00	-536,75	-546,82	-510,71	-486,84	-451,93
3.1.4. Останати обврски	-13,64	-13,27	-14,59	-16,38	-16,90	-17,19	-19,97
Достасани неплатени обврски	-13,64	-13,27	-14,59	-16,38	-16,90	-17,19	-19,97
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2 Долгорочен	55,09	109,29	153,34	138,47	151,23	158,42	195,27
3.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Заеми	54,95	105,09	145,21	146,28	159,06	165,91	201,33
3.2.3. Валуте и депозити	0,14	4,20	8,13	-7,80	-7,83	-7,48	-6,06
3.2.4. Остнати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	402,63	467,07	450,15	450,16	402,46	418,53	512,72
4.1 Краткорочен	173,47	222,38	99,79	76,12	30,77	52,91	161,19
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	4,78	52,83	11,65	26,15	19,83	33,95	31,39
4.1.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	-0,21	-0,22	-0,38	-0,12	-0,39
4.1.4. Комерцијални кредити	126,47	110,07	14,77	-12,04	-76,73	-76,37	-13,86
4.1.5. Останати обврски	42,23	59,48	73,57	62,23	88,05	95,44	144,05
Достасани неплатени обврски	42,23	57,94	73,57	62,23	88,05	95,44	144,05
Останато	0,00	1,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочен	229,16	244,69	350,36	374,04	371,69	365,62	351,53
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	206,40	234,04	331,43	356,81	357,65	353,38	340,10
4.2.3. Валуте и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	22,76	10,65	18,93	17,23	14,04	12,23	11,43
4.2.5. Останати обврски	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	236,54	173,71	233,70	226,05	256,83	264,83	312,93
5.1. Обврски кон директно инвестирани субјекти	-7,57	-15,65	-1,53	-1,53	-1,53	-1,53	-1,53
5.2. Обврски кон директните инвеститори	244,11	189,36	235,23	227,58	258,35	266,36	314,46
НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	540,60	491,90	67,80	1,39	-122,22	-158,13	30,48

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

Табела 35
Девизни резерви
во милиони евра

	1.Девизни резерви					2.Други девизни средства
	Монетарно злато	Специјални права на влечење-SDR	Резервна позиција кај ММФ	Девизи	ВКУПНО	
2003	29,7	0,3	0,0	685,0	715,0	33,2
2004	63,6	0,6	0,0	652,8	716,9	11,9
2005	94,9	0,7	0,0	1.027,3	1.122,9	13,2
2006	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
I	102,9	0,7	0,0	865,8	969,4	13,0
II	102,5	0,2	0,0	873,3	976,0	13,1
III	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
IV	111,1	2,6	0,0	1.079,3	1.193,1	69,4
V	111,2	0,9	0,0	1.100,3	1.212,5	69,2
VI	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
VII	109,8	0,8	0,0	1.165,5	1.276,1	69,3
VIII	105,9	0,3	0,0	1.239,4	1.345,6	18,1
IX	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
X	103,1	2,8	0,0	1.295,8	1.401,7	18,2
XI	105,9	0,5	0,0	1.307,3	1.413,8	17,9
XII	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
Кв.1	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
Кв.2	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
Кв.3	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
Кв.4	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
2007	117,7	1,0	0,0	1.428,3	1.547,0	17,1
I	108,7	1,7	0,0	1.284,7	1.395,1	18,1
II	111,7	0,2	0,0	1.276,4	1.388,3	12,1
III	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
Кв.1	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
IV	108,5	4,2	0,0	1.343,0	1.455,7	17,7
V	106,8	1,4	0,0	1.357,8	1.466,0	17,8
VI	104,8	1,4	0,0	1.312,2	1.418,4	17,8
Кв.2	104,8	1,4	0,0	1.312,2	1.418,4	17,8
VII	106,6	1,4	0,0	1.341,1	1.449,1	17,7
VIII	107,1	1,2	0,0	1.377,1	1.485,4	17,8
IX	113,6	1,1	0,0	1.407,4	1.522,1	17,4
Кв.3	113,6	1,1	0,0	1.407,4	1.522,1	17,4
X	118,6	1,1	0,0	1.431,4	1.551,1	17,6
XI	117,7	1,0	0,0	1.428,3	1.547,0	17,1
XII	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
Кв.4	117,7	1,0	0,0	1.428,3	1.547,0	17,1

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 36

Девизен курс на денарот (просек за периодот)

		100	100	100	100	100	1	1	1	100
		ATS	FRF	ITL	DEM	CHF	GBP	USD	EUR	JPY
1993	/I	2,0127	4,1226	1,4832	14,1617	15,9867	35,3541	23,5722	-	
1994		3,7833	7,7828	2,6792	26,6162	31,5905	66,0911	43,2351	-	
1995		3,7722	7,6206	2,3369	26,5390	32,1770	60,0303	38,0354	-	
1996		3,7787	7,8183	2,5929	26,5848	32,3948	62,4691	39,9935	-	
1997		4,0780	8,5259	2,9225	28,6980	34,3423	81,6392	49,8299	-	
1998		4,3993	9,2329	3,1357	30,9525	37,5788	90,2462	54,4506	-	
1999		4,4052	9,2409	3,1306	30,9927	37,8747	92,0413	56,8964	-	
2000		4,4131	9,2575	3,1362	31,0482	38,9892	99,6905	65,8856	60,7250	61,1533
2001		4,4267	9,2862	3,1459	31,1445	40,3381	97,9875	68,0421	60,9133	56,0157
2002		-	-	-	-	41,5689	97,0365	64,7341	60,9783	51,6839
2003		-	-	-	-	40,3117	88,6405	54,3031	61,2639	46,8292
2004		-	-	-	-	39,7337	90,4298	49,4105	61,3377	45,6661
2005		-	-	-	-	39,5872	89,6186	49,2919	61,2958	44,7895
2006		-	-	-	-	38,8981	89,7611	48,7854	61,1885	41,9345
2007		-	-	-	-	37,2534	89,4324	44,7184	61,1838	37,9705
2005	Кв.1	-	-	-	-	39,6393	88,4807	46,8029	61,4032	44,7904
	Кв.2	-	-	-	-	39,7513	90,4176	48,6819	61,3730	45,2948
	Кв.3	-	-	-	-	39,4147	89,5738	50,1566	61,2196	45,1496
	Кв.4	-	-	-	-	39,5461	89,9864	51,4655	61,1906	43,9286
2006	Кв.1	-	-	-	-	39,2848	89,2867	50,9665	61,2334	43,5954
	Кв.2	-	-	-	-	39,1077	88,8832	48,7465	61,1661	42,5425
	Кв.3	-	-	-	-	38,7979	89,9489	48,0042	61,1697	41,3318
	Кв.4	-	-	-	-	38,4127	90,9055	47,4714	61,1856	40,3109
2007	Кв.1	-	-	-	-	37,8609	91,2615	46,6974	61,1809	39,1234
	Кв.2	-	-	-	-	37,1487	90,0730	45,3961	61,1741	37,6175
	Кв.3	-	-	-	-	37,1335	90,0013	44,5585	61,1750	37,8021
	Кв.4	-	-	-	-	36,8825	86,4403	42,2718	61,2053	37,3601
2005	I	-	-	-	-	39,7112	87,8420	46,6876	61,4287	45,1666
	II	-	-	-	-	39,5700	88,9779	47,1916	61,359	44,9537
	III	-	-	-	-	39,6300	88,6702	46,5671	61,4176	44,2666
	IV	-	-	-	-	39,6527	89,8171	47,4544	61,3886	44,1968
	V	-	-	-	-	39,7529	89,8212	48,2674	61,4171	45,2970
	VI	-	-	-	-	39,8482	91,6345	50,3377	61,3120	46,3906
	VII	-	-	-	-	39,2967	89,0983	50,8157	61,2015	45,4303
	VIII	-	-	-	-	39,4266	89,3141	49,7871	61,2329	45,0299
	IX	-	-	-	-	39,5245	90,3334	49,8574	61,2245	44,9833
	X	-	-	-	-	39,4880	89,7278	50,8468	61,1880	44,3459
	XI	-	-	-	-	39,6099	90,1112	51,8977	61,1789	43,8416
	XII	-	-	-	-	39,5424	90,1243	51,6661	61,2046	43,5954
2006	I	-	-	-	-	39,5447	89,3827	50,7503	61,2839	43,8820
	II	-	-	-	-	39,3020	89,6578	51,2317	61,2179	43,4344
	III	-	-	-	-	39,0093	88,8557	50,9433	61,1970	43,4544
	IV	-	-	-	-	38,8317	88,0838	49,9694	61,1625	42,5913
	V	-	-	-	-	39,2724	89,4229	47,9649	61,1686	42,8457
	VI	-	-	-	-	39,2134	89,1251	48,3312	61,1670	42,1803
	VII	-	-	-	-	39,0015	88,9010	48,2135	61,1671	41,7135
	VIII	-	-	-	-	38,7629	90,3501	47,7888	61,1688	41,2355
	IX	-	-	-	-	38,6238	90,6172	48,0105	61,1732	41,0371
	X	-	-	-	-	38,4876	90,9394	48,4970	61,1815	40,8833
	XI	-	-	-	-	38,4257	90,8063	47,5741	61,1799	40,5425
	XII	-	-	-	-	38,3251	90,9675	46,3465	61,1954	39,5143
2007	I	-	-	-	-	37,8973	92,1831	47,0635	61,1802	39,1269
	II	-	-	-	-	37,7300	91,6664	46,8414	61,1905	38,8048
	III	-	-	-	-	37,9428	89,9742	46,2014	61,1729	39,4077
	IV	-	-	-	-	37,3937	90,0173	45,3304	61,1754	38,1562
	V	-	-	-	-	37,0661	89,7285	45,2464	61,1729	37,5017
	VI	-	-	-	-	36,9892	90,4847	45,6166	61,1739	37,1983
	VII	-	-	-	-	36,9193	90,7086	44,6560	61,1771	36,6735
	VIII	-	-	-	-	37,3499	90,3063	44,9242	61,1713	38,4779
	IX	-	-	-	-	37,1313	88,9552	44,0798	61,1767	38,2698
	X	-	-	-	-	36,6500	87,9323	43,0387	61,1820	37,1373
	XI	-	-	-	-	37,1130	86,4482	41,7364	61,2049	37,5533
	XII	-	-	-	-	36,8919	84,9406	42,0230	61,2290	37,3960

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Извршена деноминација на денарот за 100 во мај 1993 година.

Табела 37

Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)

	EUR	DEM	ITL	USD	ATS	FRF	GBP	CHF
	1	100	100	1	100	100	1	100
31.12.1993		2.575,2100	2,6000	44,4600	366,3000	757,7600	65,8200	3.029,4800
31.12.1994		2.621,1400	2,5000	40,6000	372,4900	759,5300	63,4500	3.098,1900
31.12.1995		2.649,4300	2,4000	37,9800	376,5900	775,0400	58,6500	3.299,6000
31.12.1996		2.663,4000	2,7100	41,4100	378,4961	789,1662	69,9596	3.062,9100
31.12.1997		3.092,4800	3,1500	55,4200	439,5300	924,1300	92,2200	3.811,4800
31.12.1998		3.098,3900	3,1294	51,8400	440,4100	923,8800	86,6900	3.786,2300
31.12.1999	60,6173	3.099,3136	3,1306	60,3400	440,5231	924,1000	97,5000	3.776,5400
31.12.2000	60,7878	3.108,0300	3,1400	65,3300	441,7600	926,7000	97,4000	3.990,8000
31.12.2001	60,9610	3.116,8844	3,1484	69,1716	443,0206	929,3438	100,1824	4.110,9286
31.12.2002	61,0707			58,5979			93,9549	4.197,8760
31.12.2003	61,2931			49,0502			87,1136	3.930,5566
31.12.2004	61,3100			45,0676			86,4983	3.970,8549
31.12.2005	61,1779			51,8589			89,2717	3.934,0171
31.12.2006	61,1741			46,4496			91,1007	3.806,9637
31.01.2007	61,2139			47,1893			92,7062	3.770,2575
28.02.2007	61,1773			46,2413			90,8079	3.780,3436
31.03.2007	61,1675			45,9284			89,9787	3.764,8489
30.04.2007	61,1621			44,8304			89,6476	3.722,3602
31.05.2007	61,1920			45,5976			90,0545	3.716,0381
30.06.2007	61,1692			45,2973			90,7555	3.695,3543
31.07.2007	61,1658			44,7806			90,5757	3.721,2265
31.08.2007	61,1716			44,9461			90,2236	3.729,5208
30.09.2007	61,1940			43,1582			87,8215	3.686,1635
31.10.2007	61,1821			42,4669			87,7540	3.652,4446
30.11.2007	61,2935			41,5888			85,7552	3.713,6322
31.12.2007	61,2016			41,6564			83,2901	3.685,9552

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 38

Индекси на ефективен девизен курс на денарот*

базен период 2003=100, пондери НТР 2006 година

година	Квартал	Номинален ефективен девизен курс на денарот	Реален ефективен девизен курс на денарот		
			Индекс на трошоци на живот	Индекс на цени на производители на индустриски производи	Индекс на трошоци на работна сила по единица производ
1995	Квартал 4	41,2	132,1	117,6	
1996	Квартал 4	48,5	118,4	105,9	
1997	Квартал 4	49,9	97,0	93,2	
1998	Квартал 4	66,6	105,7	112,5	
1999	Квартал 4	82,7	113,0	118,8	
2000	Квартал 4	90,0	107,1	109,8	
2001	Квартал 4	94,1	101,7	101,6	
2002	Квартал 4	97,6	99,9	100,7	
2003	Квартал 4	101,2	100,1	99,1	86,7
2004	Квартал 4	104,4	96,1	95,8	92,2
2005	Квартал 4	104,8	90,8	91,7	86,9
2006	Квартал 4	104,2	89,2	88,3	78,1
2007	Квартал 4	104,4	88,0	85,1	69,0
2005	Квартал 1	104,8	94,6	94,6	93,5
	Квартал 2	104,5	92,9	93,6	78,0
	Квартал 3	104,7	91,7	93,9	78,7
	Квартал 4	104,8	90,8	91,7	86,9
2006	Квартал 1	104,8	91,3	91,3	91,7
	Квартал 2	105,6	91,3	90,9	79,7
	Квартал 3	105,1	90,3	89,8	81,4
	Квартал 4	104,2	89,2	88,3	78,1
2007	Квартал 1	104,4	89,0	88,1	75,6
	Квартал 2	104,8	88,8	86,6	71,9
	Квартал 3	104,5	88,0	86,1	68,3
	Квартал 4	104,4	88,0	85,1	69,0

* Индекс под 100 означува зголемена извозна конкурентност.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

РЕАЛЕН СЕКТОР

Табела бр.1 Бруто домашен производ

Извор на податоците за бруто домашниот производ (БДП) е Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ). Пресметката на БДП базира на податоци од годишните сметки од Централниот регистар, од статистичките истражувања на ДЗС, од Министерството за финансии, УЈП и од други извори.

Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени (според производствен метод) е финален производ на производната активност на резидентните производни единици и претставува збир на бруто додадената вредност од одделни институционални сектори или одделни дејности, по основни цени, зголемен за данокот на промет (односно ДДВ) и царините, а намален за субвенциите на производи (што не се распределени по дејности).

Податоци за БДП на квартална основа се расположливи од 1997 година. Производствената страна на БДП на квартална основа се пресметува по постојани цени. Податоците за БДП по произведен метод прикажани по сектори се според Националната класификација на дејности - НКД.

Табела бр.2 Цени

Извор на податоците за цените е ДЗСРМ.

Просечните месечни цени на мало, нивната динамика и структурата на личната потрошувачка се основа за пресметка на *индексот на трошоците на животоот (Consumer price index - CPI)*.

При изборот на производите за следење на цените на мало се земаат предвид само оние производи кои имаат значајно учество во прометот на мало. Под цени на мало се подразбираат цените по кои трговијата на мало, индивидуалните производители и вршителите на услугите ги продаваат производите и услугите на крајните потрошувачи. Во цените е вклучен и ДДВ.

Индексот на трошоци на животот се пресметува врз база на посебно групирана листа на производи и услуги од личната потрошувачка на неземјоделските домаќинства и просечните месечни цени на мало на тие производи и услуги, односно нивните индивидуални индекси на цени, пондерирани со структурата од индивидуалната потрошувачка. Од јануари 2007 година структурата на индексот на трошоците на животот е проширена за две нови категории: "Ресторани и хотели" и "Останати услуги неспомнати на друго место".

Цениите на производите на индустријски производи - ЦПИП (Producer price index - PPI) се следат во Месечниот извештај за цени на производители на индустријски производи, Ц.41 кај 200 претпријатија од областа на индустријата во Р. Македонија. Изборот на претпријатијата се врши според нивното значење во вкупното производство.

Продажна цена на производителите на индустријски производи е цената според која производителот ги продава своите производи на редовните купувачи на домашниот пазар, во најголеми количества франко натоварено во вагон (камион) во местото на производителот, или цената по која производителот врши пресметка со други производители во прометната сфера. Во оваа цена влегува регресот, ако продавачот го остварува според прописите, а од цената се одбива трговскиот рабат и попустот (каса сконто и др.) што продавачот му го одобрува на купувачот. Во цената не влегува ДДВ.

Од јануари 2001 година индексот на ЦПИП се обработува според Националната класификација на дејностите.

Табела бр.3 Индустриско производство и продуктивност во индустријата

Извор на податоците за *индустриското производство* е ДЗСРМ. Податоците за индустријата се прибираат преку месечни извештаи што ги доставуваат претпријатијата евидентирани во областа на индустријата, како и деловните единици кои се занимаваат со индустриска дејност, а се наоѓаат во состав на индустриските претпријатија.

Врз основа на податоците од месечните извештаи се пресметуваат индексите на производство.

Со годишниот извештај за индустријата до 1998 година и месечниот извештај за индустријата до 1999 година, податоците се прибираат според Единствената класификација на дејности - ЕКД, а од 1999 година, односно 2000 година, соодветно, прибирањето на податоците врз база на споменатите извештаи се врши според Националната класификација на дејности - НКД.

Индексот на физички обем на индустриско производство се пресметува врз основа на производството, т.е. по чиста дејност, со распоредување на производите во соодветната гранка. За пресметување на индексот се користат:

- просечното месечно готово производство и структурата на производството во базната година;
- вкупно месечно производство во тековната година;
- номенклатурата на производи за месечниот извештај за индустриското производство;
- пондерациони коефициенти за секој производ;
- пондерациони фактори што ја изразуваат структурата на производството, т. е. учеството на секоја гранка во вкупното индустриско производство на Република Македонија.

Продуктивноста во индустријата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за физичкиот обем на индустриското производство и бројот на вработените во индустријата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.4 Вработеност и продуктивност во економијата

Извор на презентираниите податоци за *вработеноста* е Анкетата за работна сила (АРС) на ДЗСРМ.

АРС е најсеопфатно истражување на економската активност на населението и нивните демографски, образовни и други карактеристики во меѓупописниот период. Анкетата се спроведува на целата територија на Р. Македонија, врз база на примерок од 10.000 домаќинства (7.200 домаќинства до 2003 година) или 1,8% од вкупниот број домаќинства во земјата. До 2003 година АРС се спроведуваше годишно, а од 2004 година се спроведува континуирано неделно во тек на цела година, а обработката се врши квартално и годишно. Единици на набљудување се лица на возраст од 15 до 79 години и домаќинствата. АРС се изработува врз база на меѓународни препораки (ILO и Eurostat). Применети класификации: Национална класификација на дејности и Национална класификација на занимања.

Работоспособното население го сочинуваат сите лица на возраст од 15 години и повеќе. Работоспособното население се дели на активно население и неактивно население.

Активното население (работна сила) ги опфаќа вработените и невработените лица.

Неактивно население ги опфаќа следните лица:

- ученици и студенти
- пензионери
- домаќинки
- издржувани лица (од друго лице, од државата или од друг приход како рента, камата).

Вработените во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; вработените во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; вработените во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Продуктивноста во економијата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за вкупниот БДП и вкупниот број на вработени во економијата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.5 Плати

Податоците за исплатените нето и бруто плати по вработен базираат на месечни извештаи од деловните субјекти во приватна и друга (општествена, државна, задружна и мешовита) сопственост со различни дејности во Република Македонија. Податоците ги изготвува ДЗСРМ.

Нето платите се однесуваат на просечните примања во месецот по работник, остварени за работа со полно, покусо и подолго работно време (прекувремена работа). Вкупно исплатените нето плати опфаќаат и надоместок на нето платата од средствата на претпријатието (или друго правно лице) за годишен одмор, државни празници, платено отсуство до 7 дена, платено отсуство за стручно усовршување, за боледување до 21 ден, надоместок за време поминато на вежби по покана од надлежен државен орган, цивилна заштита, и сл.

Бруто платите ги опфаќаат исплатените нето плати за извештајниот месец, платениот персонален данок и платените придонеси за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување, за вработување, професионално заболување и за водостопанство.

Почнувајќи од мај 2001 година податоците за платите се објавуваат според Националната класификација на дејности-НКД.

Платите во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; платите во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; платите во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Табела бр.6 Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)

Податоците за буџетот ги изготвува Министерството за финансии на Република Македонија.

Буџетот на Република Македонија ги инкорпорира централниот буџет и буџетите на вонбуџетските фондови.

Централниот буџет, кој се однесува на централната власт, ги опфаќа основниот буџет, буџетот на самофинансирачки активности и буџетите на заеми и донации. Во вонбуџетски фондови спаѓаат: Фонд за ПИОМ, Фонд за здравствено осигурување, Агенција за вработување и Фонд за патишта.

МОНЕТАРЕН СЕКТОР

Податоците во агрегираниот биланс на депозитните банки и билансот на Народна банка на Република Македонија (НБРМ) се дезагрегирани согласно секторскиот и валутниот критериум, како и согласно финансискиот инструмент врз основа на кој настануваат определени побарувања и обврски. Податоците во презентираниите биланси се однесуваат на крајните салда на крајот на референтниот период. Износите кои се деноминирани во странска валута се конвертираат според средниот девизен курс на денарот на крајот на референтниот период, согласно индикативната курсна листа на НБРМ.

Во секторската класификација комитентите се распоредуваат во две основни групи: резиденти и нерезиденти. Во рамките на групата резиденти постојат пет сектори: нефинансиски правни лица, држава, банки и останати финансиски институции, други комитенти и население.

- Секторот нефинансиски правни лица опфаќа три подсектори: јавни нефинансиски претпријатија, претпријатија кои не се организирани како јавни, а се во сопственост на државата во обем поголем од 50% и приватни претпријатија.

- Секторот држава е дезагрегиран на: централна државна власт (Буџет и органи на централна државна власт); институции на централна државна власт (Судови, Обвинителства); фондови (фондови на социјално осигурување и други фондови и агенции); локална власт; установи на јавен сектор (училишта, болници и сл.). Последните два подсектори се носители на монетарните агрегати.

- Секторот банки и други финансиски институции го сочинуваат пет подсектори:

- ☞ Народна банка на Република Македонија (монетарна власт);

- ☞ Депозитни банки;

- ☞ Штедилници ;

- ☞ Осигурителни компании во кои се вклучуваат друштва и заводи кои вршат работи на осигурување и реосигурување, фонд за осигурување на депозити, инвестициони фондови, финансиски институции кои вршат финансиски лизинг и други финансиски услуги;

- ☞ Останати финансиски институции во кои се вклучуваат институциите кои се занимаваат со посредување на пазарот на капитал, брокерски куќи, клириншки куќи, берза.

- Секторот други комитенти вклучува непрофитни и нефинансиски организации (организации со социјално хуманитарен карактер, стопански комори, политички партии, здруженија на граѓани, верски заедници, синдикати, црвен крст).

- Секторот население опфаќа: население и физички лица кои вршат регистрирана дејност.

Народна Банка на Република Македонија, депозитните банки и штедилниците го сочинуваат банкарскиот сектор на Република Македонија.

Средствата и обврските на банкарскиот сектор се класифицирани во следните агрегирани категории: монетарно злато и специјални права на влечење (СПВ), валути и депозити, хартии од вредност освен акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, технички резерви за осигурување, финансиски деривативи, останати сметки на приливи/одливи и нефинансиски средства. Кај дел од овие агрегирани категории постои понатамошна дезагрегација по најразлични критериуми.

Табела бр.7 Биланс на Народна банка на Република Македонија

Билансот на НБРМ се изготвува врз основа на сметководствената евиденција на сите средства и обврски на НБРМ кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот нерезиденти. Билансот на НБРМ се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

А. Средствата на билансот на НБРМ ги вклучуваат следниве категории: девизни средства, побарувања од државата и останати средства.

Девизните средства на НБРМ се состојат од: монетарно злато, резервната позиција во ММФ, холдинг на Специјални Права на Влечење (СПВ), девизи во форма на ефективни странски пари, чекови, депозити на НБРМ во странски банки, пласмани во хартии од вредност емитирани од нерезиденти (во странска валута), пласмани во девизи кај меѓународни финансиски институции и останати девизни средства (девизни ностро покриени акредитиви и девизни ностро покриени гаранции).

Побарувањата на НБРМ од државата се однесуваат на односите со ММФ (алокација на СПВ и побарувања врз основа на репласирани кредити на ММФ), како и побарувања врз основа на пласмани во хартии од вредност. Пласманите во хартии од вредност претставуваат специфична

категорија. Имено, емисијата на овие хартии од вредност претставува еден од механизмите во процесот на санирање на банките, преку која се изврши преземање на лошите пласмани во портфолиото на една банка. Овие хартии од вредност се во сопственост на Агенцијата за санација на банки. Нивното амортизирање се одвива во склад со склучениот договор помеѓу државата и Централната банка.

Останатите средства на НБРМ вклучуваат: основни средства, средства за посебни намени и според посебни прописи, залихи, приливи врз основа на камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата и надомести.

Б. Обврските на билансот на НБРМ опфаќаат: примарни пари, продадени благајнички записи на аукција, депозити на државата, депозити на останати финансиски институции, девизни обврски кон странство и останати обврски на НБРМ.

Примарните пари вклучуваат: готови пари во оптек, готовина во благајна и сметки на банките кај НБРМ. Готовите пари во оптек претставуваат обврска на НБРМ и се однесуваат на готовите пари во оптек кои ги држат небанкарските субјекти. Готовината во благајна се однесува на готовите пари во благајна на депозитните банки. Сметките на банките кај НБРМ се однесуваат на сметките на депозитните банки кај НБРМ (вклучително и на штедилниците), во чии рамки влегува и депонираната задолжителна резерва (во денари и во странска валута) на банките кај НБРМ (вклучително и на штедилниците). Задолжителната резерва се пресметува по утврдени стапки на задолжителна резерва кои се применуваат на просечната месечна состојба на соодветните депозити. Притоа, во примена е просечен систем на одржување на задолжителна резерва, според кој банките имаат можност да ги користат средствата на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност најмногу до 80% од обврската. Податоците за готовите пари во оптек се преземаат од Дирекцијата за трезорско работење при НБРМ, додека податоците за дневната ликвидност на банките и штедилниците базираат на нивните дневни извештаи доставени до НБРМ.

Аукциите на благајнички записи претставуваат основен инструмент на монетарната политика на НБРМ, кој се користи за регулирање на глобалното ниво на ликвидност и каматните стапки во банкарскиот систем, како и за сигнализирање на насоките на монетарната политика. За првпат се воведени во февруари 1994 година и по дефиниција се наменети за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем. Интервенциите со овој инструмент, чија рочност изнесува 28 дена, се вршат преку спроведување на аукции кои можат да бидат организирани како "тендер со износи" или "тендер со каматни стапки" (американски тип). Аукциите на благајнички записи се поставени на пазарна и флексибилна основа, што овозможува нивно постојано менување, со цел зголемување на нивната ефикасност и успешна реализација на поставените цели.

Депозитите на државата ги опфаќаат депозитните пари на државата во денари (трезорска сметка на државата и други буџетски фондови) и во странска валута (депозити за посебни намени на централно и локално ниво на државата и други депозити). Во рамки на денарските депозити на државата почнувајќи од март 2006 година се вклучени и паричните фондови мобилизирани преку емисија на **државни записи за монетарни цели**, кои се депонираат на посебна сметка. Имено, на 07.03.2006 година, НБРМ во соработка со Министерството за финансии започна со емисија на државни записи за монетарни цели со рок на достасување од три месеци. Државните записи за монетарни цели се издаваат на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаат истите карактеристики како редовните државни хартии од вредност. Според Законот за јавен долг, државните записи за монетарни цели не се дел од јавниот долг, бидејќи се издаваат за потребите на монетарната политика. Воедно, државата нема право на располагање со повлечените средства преку издавање на државни записи за монетарни цели. Каматната стапка на државните записи за монетарни цели ја плаќа НБРМ, според просечната каматна стапка постигната на аукциите на тримесечни државни записи. За регулирање на меѓусебните односи, Министерството за финансии и НБРМ склучија Договор за државни записи за монетарни цели.

Девизните обврски кон странство ги опфаќаат обврските на НБРМ кон нерезиденти врз основа на чекови и кредитни писма во девизи, како и обврските по искористени кредити од Меѓународниот Монетарен Фонд.

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капитални сметки, одливи врз основа на камати - со секторска дистрибуција на одливите врз основа на достасана камата, неизвршени исплати врз основа на наплати во странство, привремени уплати, обврски кон Буџетот на државата, обврски кон добавувачи, обврски врз основа на девизни резерви, обврски по други основи и за останати намени, како и обврски за посебни намени и според посебни прописи и комисионите сметки.

Табела бр.8 и 9 Биланс на депозитните банки и штедилници

Билансот на депозитните банки и Билансот на штедилниците се изготвуваат врз основа на доставената сметководствена евиденција од страна на депозитните банки и штедилниците (КНБИФО) и претставуваат агрегирани биланси на средствата и обврските на сите депозитни банки и штедилници. Месечниот преглед на депозитните банки и штедилници се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец. Билансот содржи податоци за побарувањата и обврските (носители на монетарните агрегати, согласно националната дефиниција) на банкарскиот сектор (со исклучок на НБРМ) кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот нерезиденти. Податоците се класифицирани во стандардизирани компоненти според сектори, финансиски инструменти и сметководствени принципи.

А. Средствата во билансот на депозитните банки и штедилници вклучуваат: ликвидни средства, депозити кај НБРМ, девизни средства, побарувања од државата и побарувања од нефинансискиот и небанкарски сектор и останати средства.

Ликвидните средства ги опфаќаат сметките на банките и штедилниците кај НБРМ (кои ја вклучуваат и нивната задолжителна резерва во денари депонирана кај НБРМ) и готовината во благајна.

Депозитите на банките и штедилниците кај НБРМ се однесуваат на ефектите од инструментите на монетарната политика (благајнички записи купени од НБРМ).

Девизните средства се однесуваат само на депозитните банки бидејќи штедилниците не се овластени за вршење на девизни работи и платен промет со странство и претставуваат побарувања од нерезиденти и вклучуваат: злато (злато во трезор на банка и злато депонирано во странство), девизи и чекови, девизни сметки во странство (редовни девизни сметки во странство и орочени девизни средства во странство), останати побарувања (побарувања врз основа на девизни ностро покриени акредитиви и гаранции и врз основа на одобрени кредити и достасани ненаплатени побарувања).

Побарувањата на банките и штедилниците се класифицирани според секторот на кој се однесуваат (побарувања од државата и побарувања од нефинансиски и небанкарски сектор). **Побарувањата од државата** се класифицирани според видот на: побарувања врз основа на одобрени кредити и побарувања врз основа на хартии од вредност. **Побарувања од нефинансискиот и небанкарскиот сектор** се класифицирани според валутата на денарски и девизни.

Останатите средства на депозитните банки и штедилниците опфаќаат меѓубанкарски побарувања, основни средства, пресметани недостасани и достасани камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата, надомести и провизии и останато. Меѓубанкарските побарувања ги опфаќаат интеракциите помеѓу банкарските институции, односно: кредити одобрени на други банки, депозити депонирани кај други банки, побарување од делови на банки, побарувања врз основа на емитирани хартии од вредност од страна на други банки или други финансиски институции, останати побарувања и достасани ненаплатени побарувања.

Б. Обврските на депозитните банки и штедилниците ги вклучуваат обврските што настануваат врз основа на: примени депозити, добиени кредити, емитирани хартии од вредност, капитални сметки и останати обврски.

Депозитите се диференцирани на: депозитни пари (жиро и тековни сметки само кај депозитните банки), депозити по видување, орочени депозити до една година, ограничени депозити и орочени депозити над една година.

Кредитите се однесуваат на средства кои само депозитните банки ги добиваат од небанкарски институции.

Хартиите од вредност се однесуваат на комерцијални хартии од вредност емитирани од страна на финансиските институции во функција на зајакнување на вкупниот финансиски потенцијал. Во банкарскиот систем на Република Македонија досега се емитирани само депозитни сертификати.

Обврските кон државата (се однесуваат само на депозитните банки бидејќи штедилниците не примаат депозити од сектор држава) кои ги опфаќаат депозитните пари, депозити по видување, орочени и ограничени депозити на државата.

Обврските кон нерезиденти (се однесуваат само на депозитните банки бидејќи штедилниците не се овластени за вршење на девизни работи и платен промет со странство) кои ги опфаќаат обврските врз основа на депозити, кредити или инструменти на надворешен платен промет.

Позајмувањата од НБРМ се однесуваат на кредити, купени депозити на аукција, останати обврски врз основа на примени аванси за откуп на ефективни странски валути, достасани неизмирени обврски.

Капиталните сметки го вклучуваат основачкиот капитал на банката (во паричен и непаричен облик), резервниот фонд на банката, посебни фондови (средства за заедничка потрошувачка), како и вкупните приходи и расходи на финансиската институција.

Останатите обврски вклучуваат: меѓубанкарски обврски (кредити земени од други банки, депозити депонирани од други банки, обврски кон делови на банки, обврски врз основа на емитирани хартии од вредност), одливи на средства врз основа на пресметана недостасана камата, достасана камата и останати одливи. Останатите обврски ги вклучуваат и комисионите сметки (активности на банката во име и за сметка на други). Воедно, категориите приходи, расходи, добивка за распределба и исправката на различни видови на билансни позиции имаат третман на останати обврски. Посебна категорија на обврски претставуваат обврските кон банки од поранешна СФРЈ, настанати пред монетарното осамостојување (26.04.1992 година), деноминирани во странска валута, врз основа на девизни жиро сметки на банки од поранешна СФРЈ.

Табела бр.10 и 11 Монетарен преглед без и со опфатени штедилници

Монетарниот преглед претставува консолидиран преглед на сметките на депозитните банки, штедилниците и НБРМ, при што ги покажува комбинираниите средства и обврски на монетарниот систем во однос на небанкарските резидентни и нерезидентни субјекти. Монетарниот преглед се добива со соодветна рекласификација на ставките од прегледите на депозитните банки и НБРМ, во формат што ја олеснува анализата на монетарните движења. Основни извори за изработка на монетарниот преглед се прегледот на НБРМ и прегледите на депозитните банки и штедилниците.

Како консолидиран биланс на монетарниот систем претставува основа за негово континуирано следење. Истовремено, монетарниот преглед овозможува и анализа на интеракциите на основните макроекономски сектори: реалниот, фискалниот, екстерниот и монетарниот сектор.

Месечниот монетарен преглед се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

Главни ставки во Монетарниот преглед се: Нето девизна актива, Нето домашна актива и Парична маса (монетарни агрегати), чии составни компоненти се претходно објаснети во рамки на Билансот на Народна банка на Република Македонија и Билансот на депозитните банки и штедилници (Табела бр.1 и Табела бр.2 и 3).

Нето девизната актива претставува разлика од девизните средства на НБРМ и депозитните банки и девизните обврски на НБРМ и депозитните банки. Сите девизни средства и обврски на НБРМ и депозитните банки се агрегирани и презентирани како нето девизна актива на монетарниот систем.

Нето домашната актива ги опфаќа домашните кредити и останатите ставки, нето, при што домашните кредити ги опфаќаат побарувањата на депозитните банки и штедилниците од државата и недржавниот сектор (домашни кредити од прегледот на депозитните банки) и побарувањата на НБРМ од државата на нето основа (нето позиција на државата кај НБРМ од прегледот на НБРМ). Останати ставки, нето ги опфаќаат сите ставки (на нето основа) од прегледот на НБРМ и прегледот на депозитните банки кои не се опфатени во другите компоненти од монетарниот преглед.

Паричната маса ги опфаќа различните дефиниции на парична маса, т.е. монетарните агрегати М1, М2 и М4. Притоа, при дефинирањето на монетарните агрегати земени се во предвид карактеристиките на финансиските инструменти (рочност, степен на ликвидност, мотиви за држење). Истовремено, со цел да се обезбеди меѓународна споредливост и компатибилност, методологијата што ја користи НБРМ е усогласена со меѓународните стандарди и критериуми за дефинирање на финансиските инструменти и сектори (емитенти и носители на парична маса).

Монетарниот агрегат М1 претставува најтесна дефиниција на парична маса и ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари (тековни сметки, трансакциски депозити).

Монетарниот агрегат М2 покрај готовите пари во оптек и депозитните пари (М1) ги вклучува и краткорочните депозитите на државниот и недржавниот сектор (дефинирани претходно).

Монетарниот агрегат М4 претставува најширока дефиниција на парична маса и ги вклучува монетарниот агрегат М2 и долгорочните депозити на државниот и недржавниот сектор (дефинирани претходно).

Табела бр.12 Кредити на недржавен сектор

Кредитите кои депозитните банки ги одобруваат на недржавниот сектор се класифицирани од аспект на валутата: кредити во денари и во странска валута, од аспект на рочноста: краткорочни и долгорочни кредити и од аспект на подсекторот: кредити одобрени на население, претпријатија и останати подсектори.

Кредитите на недржавен сектор во денари опфаќаат кредити и пласмани во хартии од вредност (на претпријатијата, на населението и на други комитенти - единици на локална самоуправа, установи на јавен сектор), достасани ненаплатени побарувања врз основа на кредити и пласмани во хартии од вредност. Кредитите во денари ги вклучуваат и денарските кредити со девизна клаузула.

Кредитите на недржавен сектор во странска валута опфаќаат побарувања по кредити и хартии од вредност од претпријатија (врз основа на користени странски кредити, кредитни линии, депозити и др.), население, други комитенти, достасани ненаплатени побарувања по кредити и пласмани во странска валута од претпријатија, население и други комитенти.

Табела бр.13 Монетарни агрегати и нивните компоненти

Монетарните агрегати, како збир на финансиски инструменти класифицирани согласно степенот на нивната ликвидност, се дефинирани на начин компатибилен со меѓународно прифатените дефиниции и критериуми (согласно методологијата за монетарна и финансиска статистика на ММФ, базирана на Системот на национални сметки, 1993). Депозитите вклучени во монетарните агрегати се однесуваат на следните сектори: нефинансиски правни лица, население, други финансиски институции, локалната власт и установите на јавниот сектор и други комитенти- непрофитни нефинансиски институции.

Паричната маса М1 ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари. Притоа, депозитните пари се однесуваат на тековни сметки.

Готовите пари во оптек претставуваат разлика помеѓу вкупниот износ на печатени и ковани пари и износот на готови пари што се наоѓа во благајната на депозитните банки, во трезорот на НБРМ и во дисперзираните трезори.

Паричната маса М2 (ликвидни средства) ги вклучува монетарниот агрегат М1 и краткорочните депозити. Краткорочните депозитите се дефинирани како депозити во кои се опфатени: депозитите по видување, орочените депозити до една година, краткорочни обврски по издадени хартии од вредност и краткорочни кредити од небанкарски институции.

Парична маса М4 (вкупен депозитен потенцијал на монетарниот систем), ги вклучува монетарниот агрегат М2 и долгорочните депозити т.е. депозити орочени над 1 година, долгорочни хартии од вредност, долгорочни кредити добиени од небанкарски институции и ограничените депозити (депозити чија употреба е ограничена за одредена намена утврдена со пропис - наменети за покривање на отворени акредитиви во надворешниот платен промет, гаранции, банкарски дознаки и др.).

Табела бр.14 Вкупни побарувања на депозитните банки

Вкупните побарувања на банките се однесуваат на кредитите, пласманите во хартии од вредност, останати пласмани и достасаните ненаплатени побарувања врз основа на пласмани. Пласманите на депозитните банки се секторски, рочно и валутно декомпонирани. Согласно прифатените стандарди од областа на монетарната и финансиската статистика за консолидација т.е. исклучување на меѓусебните побарувања и обврски во рамките на еден сектор, пласманите ги исклучуваат меѓубанкарските побарувања.

Побарувањата на депозитните банки од претпријатијата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност, останати пласмани и достасани ненаплатени побарувања. Депозитните банки одобруваат кредити од различни извори на средства: депозити, сопствени извори, странски кредити, добиени кредитни линии и останати извори. Побарувањата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања по краткорочни хартии од вредност (чекови и меници) и побарувања по долгорочни хартии од вредност, односно учества или вложувања на банките во хартии од вредност на нефинансиски правни лица со право на управување и во приоритетни акции, како и специфични вложувања согласно Законот за реструктурирање на дел од претпријатијата кои во своето работење искажуваат загуба. Побарувањата што ја сочинуваат категоријата останати пласмани се однесуваат на дадени аванси во девизи, побарувања врз основа на авали и гаранции, како и аванси во врска со редовното работење на банките. Достасаните, ненаплатени побарувања се диференцирани на достасани, ненаплатени побарувања врз основа на краткорочни и долгорочни кредити, како и сомнителни и спорни побарувања.

Побарувањата на депозитните банки од населението се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и достасани ненаплатени побарувања, диференцирани по валута, рок и намена. Според намената, краткорочните кредити се дезагрегирани на: потрошувачки кредити, кредити за вршење на самостојна дејност (им се одобруваат на физичките лица кои вршат регистрирана дејност), контнокорентни кредити (рамковни кредити или негативно салдо на тековните сметки) и кредити за други намени. Долгорочните кредити, од

аспект на намената можат да бидат: кредити за станбена изградба, за деловен простор, за вршење на самостојна дејност и кредити за други намени.

Побарувањата на депозитните банки од други комитенти - непрофитни и нефинансиски организации, локална власт и установи на јавен сектор се однесуваат на побарувања по краткорочни и долгорочни кредити (кредити до и над една година) и побарувања по хартии од вредност. Побарувањата се категоризирани од аспект на нивната рочна и валутна структура, од аспект на видот (кредити, хартии од вредност, останати побарувања и достасани ненаплатени побарувања), како и од аспект на изворот на средства врз основа на кој се одобрени кредитите. Краткорочните кредити во странска валута се одобруваат со користење на средствата од примени странските кредити, врз основа на депозитниот потенцијал на банката врз основа на користени странски кредитни линии. Останатите побарувања на депозитните банки од други комитенти претставуваат побарување на банката по дадени авали на хартии од вредност и гаранции.

Вкупните побарувања на депозитните банки од државата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и достасани ненаплатени побарувања. Како извори на краткорочни кредити одобрени на државата се користат: странски кредити, кредитни линии, депозитниот потенцијал и останати извори.

Побарувањата од државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност. Така, постојат следниве категории на побарувања врз основа на хартии од вредност:

1. Долгорочни пласмани во хартии од вредност во девизи на јавен сектор - согласно Законот за гарантирање на инвестицијата на стратешки инвеститори и за преземање на одделни побарувања од крајни корисници од страна на Република Македонија, државата ги презеде побарувањата на Стопанска банка а.д. - Скопје од групација на фирми -загубари од билансот на банката, со состојба 31 декември 1999 година, за што на банката издаде долгорочни обврзници;

2. Побарувања од јавниот сектор врз основа на обврзници - инструменти за плаќање со рок за наплата над една година. Основа за емитурање на овие обврзници се побарувањата по замрзнатите девизни штедни влогови на населението. По распаѓот на СФРЈ, банките во Република Македонија завршија со побарувања кон НБЈ врз основа на редепонирани девизи и врз основа на негативни курсни разлики по кои банките добиваа гаранција од НБЈ. Согласно законската уредба, државата од билансите на банките го презеде побарувањата врз оваа основа и им издаде обврзници;

3. Побарувања по обврзници издадени од Агенцијата за санација на банка - станува збор за обврзници издадени од страна на Република Македонија врз основа на преземени побарувања од билансот на Стопанска банка во процесот на нејзината поединечна санација. Во функција на санација на најголемата банка и враќање на довербата во банкарскиот систем, државата ги презеде побарувањата по лоши пласмани на оваа банка.

Табела бр.15 Вкупни обврски на депозитните банки

Согласно доминантната класична депозитно-кредитна активност на банките во Република Македонија, **обврските на депозитните банки кон претпријатијата** вклучуваат депозити на нефинансиските правни лица и кредитите добиени од нефинансиските правни лица. Депозитите се дезагрегирани од аспект на нивната рочна, валутна и наменска структура. Кредитите се диференцирани согласно нивната валутна и рочна структура.

Обврски на депозитните банки кон населението вклучуваат тековни сметки, депозити по видување, орочени депозити (до три месеци, над три месеци, до една година и над една година) и ограничени депозити наменети за покривање на акредитиви во домашниот платен промет.

Обврските на депозитните банки кон други комитенти- непрофитни и нефинансиски организации, кон државата, кон други финансиски организации, како и обврските кон локална власт и установи на јавен сектор, соодветно. Станува збор за обврски врз основа на различни видови на депозити диференцирани согласно нивната рочна и валутна структура, како и обврски кон непрофитните и нефинансиските организации и кон останатите финансиски институции врз основа на хартии од вредност и краткорочни и долгорочни кредити.

Табела бр.16 Преглед на каматните стапки на депозитните банки

Врз основа на Извештај за пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити, кои на редовна месечна основа депозитните банки ги доставуваат до НБРМ, се изготвува агрегиран преглед на Пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити во денари и во девизи.

Каматни стапки на денарски кредити ги опфаќа: каматни стапки на денарски кредити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски кредити со валутна клаузула.

Каматни стапки на денарски депозити ги опфаќа: каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула.

Кај денарските кредити/депозити понатаму е извршена поделба според два критериума: секторска класификација и рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; и кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно и долгорочно орочени депозити.

Девизните кредити/депозити се класифицирани според три критериума: по сектор, по валута и по рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; а кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно орочени депозити и долгорочно орочени депозити. Според валутната класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити одобрени во евра и одобрени во САД долари.

Каматните стапки на кредитите и депозитите искажани се во проценти на годишно ниво.

Табела бр.17 Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

1. Есконтна стапка е важечката каматна стапка во тековниот месец.
2. Каматната стапка на расположливиот кредит преку ноќ - ломбарден кредит е важечката каматна стапка во тековниот месец.
3. Каматната стапка на репо трансакции за обезбедување на ликвидност во банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.
4. Каматната стапка на благајнички записи се прикажува како просечна пондерираната каматна стапка остварена на аукциите со рок на достасување од 28 дена во тој месец. Каматната стапка е разграничена од аспект на типот на тендер кој може да биде: тендер со износи или тендер со каматни стапки.
5. Каматната стапка на репо трансакции за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.

Табела бр.18 Задолжителна резерва на банки и штедилници

Банките и штедилниците издвојуваат задолжителната резерва врз основа на просечната состојба на депозитите во претходниот месец. Периодот на одржување на задолжителната резерва е од 11-ти во тековниот месец до 10-ти во наредниот месец. Исполнувањето на задолжителната резерва на банките во денари е на просечна основа, додека на задолжителната

резерва на штедилниците во денари и задолжителната резерва на банките во девизи е на фиксна основа.

Табела бр.19 Каматни стапки на државни хартии од вредност

Каматните стапки на државните хартии од вредност се прикажуваат како просечни пондерирани каматни стапки остварени на аукциите во соодветниот месец со определен рок на достасување.

НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ И ДЕВИЗЕН СЕКТОР

Табели бр.20-25 ПЛАТЕН БИЛАНС

Платниот биланс претставува статистички извештај за определен временски период, кој систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Македонија со остатокот од светот.

Согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и прописите од доменот на девизното работење, Народна банка на Република Македонија (НБРМ) е одговорна за составување и следење на извршувањето на платниот биланс.

Платно-билансната статистика на Република Македонија во основа се подготвува во согласност со методологијата на Меѓународниот Монетарен Фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание - ППБ). Податоците се објавуваат на месечна основа, во милиони евра и САД долари. Трансакциите деноминирани во други валути се конвертираат во евра и САД долари еквивалентно на девизниот курс на денот на трансакцијата.

Основни извори на податоци за извршувањето на платниот биланс се:

- единствениот царински документ (ЕЦД) за надворешно-трговската размена на Република Македонија;
- системот за известување за платниот промет на банките со странство (ППС);
- систем за известување за надворешниот долг (КЗ);
- банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КНБИФО);
- месечни извештаи за промените и состојбите на сметките во странство на резидентите кои не се овластени банки и состојбата и прометот на евидентните сметки (месечни извештаи-МИ);
- дополнителни извештаи на НБРМ за менувачкото работење и за состојбата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- податоци од годишниот прашалник за странски директни инвестиции-ДИ 22.

ПЛАТЕН БИЛАНС: ОДДЕЛНИ СТАВКИ

ТЕКОВНА СМЕТКА

Стоки

Извор на податоци за надворешно-трговската размена на Република Македонија е царинската документација (ЕЦД), која се прибира од страна на Царинската Управа на Република Македонија, а се обработува и објавува од страна на Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ) и НБРМ.

ДЗСРМ согласно методологијата за евидентирање на надворешно-трговската размена во трговската статистика, ги објавува податоците за извозот на **ф.о.б.** основа, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

НБРМ согласно препораките на ППБ при евидентирање на стоките во платниот биланс врши прилагодување за опфат и класификација и тоа за:

-опфат: за вратените стоки и за фактурната вредност на извршената услуга за поправка на стоките;

-класификација: за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот и доработките. Во платниот биланс извозот и увозот се прикажуваат на **ф.о.б.** основа, поради што е неопходно прилагодување на увозот **ц.и.ф.** за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот. Во периодот од 1993 до 1997 година **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот е утврден врз основа на просечните меѓународно определени стапки за пресметка на овие трошоци. Од 1998 година наваму **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот се пресметува по утврдена методологија која се базира на податоците од ЕЦД за транспорт и осигурување на паритетите со дестинација во Република Македонија прилагодени на целокупниот увоз.

За пресметување на ставката увоз во пристанишни места, се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Услуги

Транспорти: Податоците кои се однесуваат на транспортот се од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ. Постои можност за дезагрегација по вид на транспорт (воздушен, поморски, железнички и патен) и по категорија на услуги (превоз на стоки, патници и останато). Прилагодување се врши кај одливот на транспортни услуги (превоз на стоки) за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за превозни услуги извршени од нерезиденти.

Туризам: Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ.

Осџанати услуги: Основен извор се податоците од платниот промет на банките со странство за извршените наплати од и плаќања кон нерезиденти по видови на услуги: телекомуникациони услуги, инвестициони работи, осигурување, деловни, владини и останати услуги. Прилагодување се врши кај одливот за осигурување за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за осигурување при превозот на стоки. Како дополнителен извор на податоци за одделните видови услуги се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Доход

Доходот како компонента на платниот биланс произлегува од: надомест за вработени (резиденти вработени кај нерезиденти и обратно) и доход од инвестиции. Доходот од инвестиции претставува капитална добивка од директните инвестиции, портфолио инвестициите и останатите инвестиции (дивиденди, камати на заеми и кредити и сл.).

Доход од директни инвестиции: Во податоците се опфатени платените дивиденди и распределената добивка, како и реинвестираната и нераспределена добивка. Извор на податоци за платените/наплатени дивиденди е платниот промет на банките со странство. Извор на податоци за реинвестираната добивка за претходните години претставува годишниот прашалник за директни инвестиции, додека за тековната година се вршат проценки врз основа на податоците од претходните години.

Доход од осџанати инвестиции: Во податоците се опфатени наплатените и платените камати на депозити, краткорочни, среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Наплатените камати ги сочинуваат приливите на камати од девизните депозити на сметки во странство (каматата на официјалните девизни резерви и на девизните средства на банките). Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви. Платените камати сеоднесуваат на доспеаните тековни обврски по камати за користени среднорочни и долгорочни странски заеми и кредити. Извор се податоците од КЗ кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Тековни трансфери

Официјалните трансфери во најголем дел се однесуваат на парична и стокова помош добиена од влади на странски држави и меѓународни организации. Извор на податоци за паричните трансфери е платниот промет на банките со странство, а за стоките трансфери царинската евиденција.

Приватните трансфери ги сочинуваат: дознаките во и од странство на домашните физички лица, откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар и останатите трансфери

од кој најголем дел се рентите, пензиите, инвалиднините и др. Основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство. Откупената и продадената ефектива на менувачкиот пазар согласно ППБ треба да се класифицира во капитално - финансиската сметка на платниот биланс. Меѓутоа, со оглед дека голем дел од овие средства потекнуваат од наплатите на резиденти од нерезиденти по дадени стоки и услуги (сива економија) и примени трансфери во ефективни странски пари, овие трансакции се евидентираат како дел од тековната сметка на платниот биланс (приватни трансфери).

КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА

КАПИТАЛНА СМЕТКА

Опфатени се капиталните трансфери за кои извор на податоци е платниот промет на банките со странство.

ФИНАНСИСКА СМЕТКА

Директни инвестиции: Директните инвестиции ги опфаќаат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и другиот капитал. Трговските кредити, долгорочните и краткорочните заеми помеѓу поврзаните субјекти се евидентираат во ставката друг капитал. Основен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22. Извор на податоци за паричните влогови е платниот промет на банките со странство, а за стоките влогови царинските документи. За тековната година за реинвестираната добивка и за другиот капитал се вршат проценки врз основа на податоците за претходните години.

Портфолио инвестиции: Извор на податоци за портфолио инвестициите е платниот промет на банките со странство.

Други инвестиции:

Трговски кредити: Трговските кредити (одобрени во странство и примени од странство) претставуваат разлика помеѓу физичката размена на стоките и наплатите односно плаќањата за истите. Податоците за трговските кредити како проценка се изведени од податоците за стоките размена од царинските документи и извршените наплати и плаќања од платниот промет по основ на извоз и увоз на стоки. Доколку вредноста на физичкиот извоз е поголема од вредноста на наплатениот извоз, разликата се евидентира како одобрен трговски кредит (со негативен предзнак). Ако вредноста на увезената стока е поголема од плаќањето по основ на увоз на стоки, разликата се евидентира како примен трговски кредит (со позитивен предзнак). Како дополнителен извор на податоци се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Заеми: Во категоријата заеми се прикажуваат користењата и обврските за отплата на главнина, по среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Довтасаните, а неплатени обврски за главнина и камата се евидентираат во категоријата други инвестиции - друго. Податоците се базираат на извештаите за среднорочниот и долгорочниот јавен и приватен надворешен долг изготвени во НБРМ врз основа на КЗ кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Валутни и депозитни: Податоците се однесуваат првенствено на промените на девизните средства и девизните обврски на банките. Извор на податоци се месечните банкарски извештаи - КНБИФО и платниот промет на банките со странство. Промените на девизните средства и обврски на банките се искажани со делумно исклучување на меѓувалутарните промени. Промените на девизните средства на населението ја опфаќаат нето положената ефектива на девизни сметки на граѓаните во банкарскиот систем намалена за увозот на стоки од физички лица. Извор на податоци за нето положената ефектива на девизни сметки е платниот промет на банките со странство, а за увозот на стоки од физички лица царинските декларации. Како дополнителен извор на податоци за валутите и депозитите на останатите сектори се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Бруто официјални резерви: Податоците се однесуваат на промените на состојбата на официјалните девизни резерви. Извор на податоци се извештаите на НБРМ за состојбата на девизните резерви пресметани по курс на денот на извештајниот период.

Табели бр.26 и 27 Надворешно-трговска размена

Извор на податоци за надворешно-трговската размена е ДЗСРМ. Податоците за стоковната размена на

Република Македонија со странство се подготвуваат согласно основните статистички стандарди, дефиниции и препораки на ООН за концептите и дефинициите на статистиката на надворешната трговија. Податоците за извозот се објавуваат на **ф.о.б.**, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

Табели бр.28 и 29 Состојба на странски директни инвестиции

Начинот на пресметување и прикажување на странските директни инвестиции (СДИ) во меѓународни рамки се базира на методолошките препораки на Прирачникот на ММФ (Balance of Payments Manual-fifth edition, IMF 1993) и Прирачникот на OECD (OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment-third edition, OECD 1996). Согласно овие препораки СДИ вклучуваат:

- сопственички капитал и реинвестирана добивка;
- побарувања од поврзаните претпријатија во странство;
- обврски кон поврзаните претпријатија во странство.

Реинвестираната добивка методолошки вклучува:

- дел од добивка распоредена во капитал;
- дел од добивка распоредена во резерви;
- дел од добивка распоредена за покривање на загуби од изминат период;
- нераспоредена добивка;
- непокриена загуба;
- загуба од претходен период, претворена во побарување од инвеститорот и
- добивка од претходен период, претворена во обврска кон инвеститорот.

Согласно Петтото издание на прирачникот од ММФ се препорачува како критериум да се користи минимално учество од 10% во капиталот или правото на глас. Според тоа дистинкција на директен и портфолио инвеститор се прави од аспект на процентот на поседувани акции и удели во претпријатието.

Методолошките постапки кои се применуваат во Република Македонија за пресметување на странските директни и портфолио инвестиции во потполност кореспондираат со методолошките постапки применувани од страна на земјите членки на ММФ и OECD.

Податоците за СДИ во Република Македонија се прикажани од аспект од земајќа од каде потекнуваат и дејноста во која е инвестирано.

Табели бр.30 и 31 Меѓународна инвестициона позиција

Меѓународната инвестициона позиција претставува статистички извештај кој ја прикажува состојбата и структурата на финансиските побарувања (средства) на резидентите од нерезидентите и финансиските обврски на резидентите кон нерезидентите кои произлегуваат од нивното меѓусебно работење, на определен датум, вообичаено на последниот ден од годината.

Меѓународните финансиски средства на земјата ги сочинуваат директните и портфолио инвестициите на резидентите правни и физички лица во други земји вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, останатите инвестиции на резидентите во странство во вид на одобрени заеми и кредити, девизните средства на резидентните банки кај странските комерцијални банки, како и официјалните девизни резерви. Меѓународните финансиски обврски

на земјата ги сочинуваат обврските по директните и портфолио инвестициите на нерезидентите правни и физички лица во земјата вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, обврските по останатите инвестиции на нерезидентите во земјата во вид на користени заеми и кредити и обврските по депозитите на странските правни и физички лица кај резидентните банки.

Разликата помеѓу вкупните меѓународни финансиски средства и обврски ја дава нето меѓународната инвестициона позиција на една земја. Односно, нето меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија е разлика помеѓу инвестициите на резидентите кај нерезиденти (нејзините меѓународни средства) и инвестициите на нерезидентите кај резиденти (нејзините меѓународни обврски).

Директните инвестиции се вложувања со кои инвеститорот има намера да воспостави трајна економска поврзаност и/или да оствари право на управување со правното лице во кое инвестира. Притоа, како критериум за дефинирање на директните инвестиции, согласно меѓународните препораки и стандарди, се користи минимално учество од 10% во капиталот или одлучувачко право на глас во правното лице во кое се инвестира. Директните инвестиции го вклучуваат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и долгот на меѓусебно поврзаните субјекти. Извор на податоци за директните инвестиции за составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, се прашалниците - извештаите за состојбата и прометот на поврзаните субјекти кои до НБРМ на годишна основа ги доставуваат сите правни лица-резиденти за вложувањата во и од странство.

Портфолио инвестициите ги опфаќаат вложувањата во должнички хартии од вредност и во сопственички хартии од вредност, каде инвеститорот поседува помалку од 10% од акционерскиот капитал или нема одлучувачко право на глас. За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за вложувањата во сопственички хартии од вредност се годишните прашалници - извештаи за состојбата и прометот на поврзаните субјекти, а за вложувањето во должнички хартии од вредност се користат податоците од платниот промет на деловните банки со странство (согласно Извештајниот систем за меѓународните трансакции), извештаите за работи со хартии од вредност од овластените учесници на Македонската берза, како и базата на податоци на Централниот депозитар на хартии од вредност. За пресметка на пазарната вредност на хартиите, се користат податоците за пазарните цени од Македонската берза на хартии од вредност.

Останатите инвестиции ги опфаќаат средствата и обврските врз основа на краткорочни и долгорочни финансиски и трговски кредити и заеми, валути и депозити и останати средства и обврски. Согласно Прирачникот за платен биланс на ММФ, под трговски кредити се подразбираат побарувањата и обврските кои произлегуваат од комерцијално работење на резидентите со странство (по основ на извоз/увоз на стоки и услуги, авансно плаќање и сл.). За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за трговските кредити се кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (образец КИПО), а за финансиските кредити и заеми се користи кредитната евиденција со странство (образец КЗ и КО). Валутите и депозити ги опфаќаат депозитите кои резидентните банки ги држат во странство, односно обврските на резидентните банки кон нерезидентите. Извори на податоци за оваа ставка се месечните извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки и платниот промет на банките со странство.

Табели бр.32-34 Бруто надворешен долг, Бруто надворешни побарувања и Нето надворешен долг

Општи методолошки објаснувања

Евидентирањето и следењето на надворешниот долг го врши Народна банка на Република Македонија (во продолжение: Народна банка) како надлежна институција согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и Законот за девизно работење.

Статистиката за надворешен долг во основа се изготвува согласно Прирачникот за статистика на надворешниот долг¹ (Прирачник).

Бруто надворешен долг

Бруто надворешен долг во даден момент е еднаков на износот на тековни и безусловни обврски кои бараат плаќања на главнина и/или камата од страна на должникот во некое идно време и кои се должат кон нерезиденти од страна на резидентите на една економија. Согласно ваквата дефиниција, бруто надворешниот долг претставува состојба на одреден ден на сите идни обврски на резидентите кон нерезидентите, што вклучува обврски по главнина, достасани неплатени обврски по главнина и камата, како и пресметана задоцнета камата, независно од видот на инструментот и рочноста.

Бруто надворешни побарувања

Бруто надворешните побарувања се состојба на сите тековни и безусловни побарувања по основ на должнички инструменти кои ги имаат резидентите од нерезиденти. Во основа, дефиницијата за бруто надворешните побарувања е идентична со дефиницијата за бруто надворешниот долг, со оглед на фактот дека дека побарувањата на една економија претставуваат долг на друга економија.

Нето надворешен долг

Нето надворешниот долг е дефиниран како разлика помеѓу состојбата на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања. Нето надворешниот долг, во својата структура е идентичен со бруто надворешниот долг, при што стандардната презентација се состои од поделба по институционални сектори, рочност и инструменти на долг.

Согласно Прирачникот, поделбата на долгот се врши помеѓу четири основни институционални сектори во економијата, и тоа:

- државен сектор (вклучува јавна власт и нејзини агенции- владини единици на сите нивоа- централна, локална власт и социјални фондови);
- монетарна власт (централна банка или друга институција носител на монетарната власт);
- банкарски сектор (финансиски посредници кои вршат активности на прибирање на депозити и давање на кредити);
- останати сектори (небанкарски финансиски посредници, нефинансиски трговски друштва, домаќинства и непрофитни институции).

Понатаму, во рамките на секој сектор, извршено е разграничување по рочност, при што долгот се дели на краткорочен (со рок на доспевање до една година) и долгорочен (со рок на доспевање над една година).

На третото ниво, долгот се распределува по стандардни видови на инструменти, и тоа:

- трговски кредити (побарувања или обврски кои произлегуваат од директно одобрување на кредит од добавувач (испорачател) врз основа на промет на стоки и услуги, авансни плаќања од купувачот на стоки и услуги и изведување на работи);
- заеми (побарувања или обврски кои настануваат со директно позајмување на финансиски средства (пари) од страна на кредиторот на должникот врз основа на договор за кредит);
- должнички хартии од вредност (креирање на долг или побарувања преку емисија/купување на хартии од вредност како дел од портфолио инвестициите во земјата, со кои се тргува на организирани финансиски пазари, како и преку шалтер);
- валути и депозити (валутите се побарувања од централната банка која ги издала банкнотите и монетите, од страна на нерезиденти кои располагаат со истите. Обврските по основ на депозити се обврски на финансиските институции кои примаат депозити од нерезиденти, додека побарувањата по депозити настануваат врз основа на депонирани средства кај нерезидентни финансиски институции); и
- останато (останатите побарувања и обврски настануваат врз основа на должнички инструменти кои не се вклучени во претходните групи. Важна категорија во ставката останато се достасаните неплатени обврски/побарувања кои се третираат како краткорочни, бидејќи

¹ External Debt Statistics: Guide for compilers and Users, IMF, 2003

допеваат веднаш и се кумулатив на достасаните неплатени обврски/побарувања по сите претходно наведени инструменти).

Во рамките на нето надворешниот долг, посебно се прикажуваат нето обврските на меѓусебно поврзаните субјекти. Издвојувањето на побарувањата/обврските на меѓусебно поврзаните субјекти во рамки на нето надворешниот долг е значајно заради обезбедување на компатибилност и конзистентност со извештајот за меѓународната инвестициона позиција, каде овие обврски/побарувања на меѓусебно поврзаните субјекти се дел од категоријата директни инвестиции (останат капитал).

Од аспект на вреднувањето, согласно Прирачникот за сите инструменти се користи номиналната вредност, освен за должничките хартии од вредност, каде долгот се прикажува по пазарна вредност. Ова во целост е конзистентно со начинот на нивно прикажување во рамките на меѓународната инвестициона позиција на земјата.

Податоците за состојбата на долг, плановите на отплата, достасаните неплатени обврски и склучените кредитни работи се пресметуваат во извештајните валути по средниот курс на Народна Банка на датумот на пресек. Тековите по надворешниот долг, повлечените средства и отплатите се курсираат по средниот курс на Народна Банка на датумот на настанување на трансакциите.

Состојбата на надворешниот долг е резултат на повлекувањата на средства, намалени за вкупните отплати на главнина, зголемени за износите на капитализирана достасана неплатена камата и оценета задоцнета камата до датумот на пресек. Со оглед на фактот дека состојбите се курсираат по курс на крај на периодот, а тековите (повлекувања и отплати) со курс на денот на трансакцијата, разликата во состојбата на почетокот и крајот на периодот не одговара на нето промените од трансакции, туку истата ги вклучува и остварените курсни разлики.

Извори на податоци и методологија за изготвување на нето надворешниот долг на Република Македонија

Извори на податоци за нето надворешен долг на државниот сектор:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од нерезиденти се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (КЗ);

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - во делот на должничките хартии од вредност издадени во земјата и купени од нерезиденти се користат податоци од: извештаите за работи со хартии од вредност (ИХВ), кои ги доставуваат овластените учесници на Македонската берза; од Централниот депозитар на хартии од вредност и од Македонската берза на хартии од вредност за утврдување на пазарната цена на хартиите од вредност. Во делот на бруто надворешниот долг, за тековната година, при пресметката на оваа ставка се користи состојбата на долг на крајот на претходната година и на неа се додадени нето движењата од платниот биланс во делот на портфолио инвестиции-должнички хартии од вредност.

- за категоријата заеми се користат податоци од: системот за известување за надворешниот долг (извештаи за кредитно задолжување КЗ) - кредитна евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на обврските по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција овозможува добивање на податоци за состојбата на надворешниот долг, користењата, отплатите, износот на достасани неплатени обврски за одредена кредитна работа и сл.; и системот за известување за надворешните побарувања (кредитно одобрување КО) - кредитната евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на побарувањата по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција обезбедува податоци за состојбата на побарувањата, одобрувањата, наплатите, износот на достасани ненаплатени побарувања за одредена кредитна работа и сл.

Извори на податоци за нејо надворешен долг на секторој монетарна власи:

- за категоријата должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазар на пари) - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- за категоријата валути и депозити - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- за категоријата заеми - се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ).

Извори на податоци за нејо надворешен долг на секторој банки:

- за категоријата заеми се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитно одобрување КО);
- за категоријата валути и депозити се користат податоци од банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КЊБИФО) - месечни извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки;
- за категоријата останати обврски се користат податоци за достасани неплатени обврски по категоријата заеми од системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитно одобрување КО).

Извори на податоци за нејо надворешен долг на осџанатиите сектори:

- за категоријата заеми се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитно одобрување КО);
- за категоријата валути и депозити се користат податоци од месечните извештаи за состојбата на редовните сметки на резидентите во странство (извештаи МИ);
- за категоријата краткорочни трговски кредити се користат податоци од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). Исклучок е направен за 2007 година, каде поради воведување на нов прашалник кој сеуште е во фаза на тестирање, податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијално работење се добиени со додавање на состојбата од крајот од 2006 година со податоците за трговските кредити од платниот биланс;
- за категоријата долгорочни трговски кредити се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитно одобрување КО);
- за категоријата останати обврски се користат податоци за достасани неплатени обврски по категоријата заеми од системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитно одобрување КО).

Извори на податоци за нејо надворешен долг на меѓусебно поврзани субјекти - директни инвестии:

- како основен извор на податоци за побарувањата и обврските на меѓусебно поврзаните субјекти се користат податоци од годишните прашалници - за состојбата и прометот на поврзаните субјекти (ДИ-22 и ДИ-11), кои ги доставуваат сите резиденти-правни лица за вложувањата во и од странство. За тековната година, во отсуство на податоци од основниот извор, како извори на податоци се користат: за заемите на меѓусебно поврзаните субјекти се користи системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитно одобрување КО), каде постои можност за утврдување на меѓусебната поврзаност на кредиторите и должниците; и за трговските кредити на меѓусебно поврзаните субјекти податоците од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО), од каде се проценува учеството на долгот/побарувањата на меѓусебно поврзани лица врз основа на застапеноста од претходните години.

Податоците за периодот 2004-2005 година се на годишна основа, додека почнувајќи од 2006 година истите се објавуваат на квартална основа во евра и САД долари.

Табела бр.35 Девизни резерви

Податоците се однесуваат на состојбата на девизните резерви и другите девизни средства на определен датум.

Девизните резерви како средства со кои располагаат и се контролирани од страна на монетарните власти, се состојат од: монетарно злато, специјални права на влечење (SDR-Special Drawing Rights), резервна позиција кај ММФ и девизи.

Одделните компоненти на девизните резерви се дефинирани целосно во согласност со методологијата на Меѓународниот монетарен фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание).

Состојбата на девизните резерви се пресметува по средниот курс на НБРМ на денот за кој се објавуваат податоци.

Монетарно злато

Златио: Категоријата монетарно злато го опфаќа златото со кое ракува НБРМ, а кое се состои од монетарно злато кое се наоѓа во трезорот на НБРМ, златни гранулати, монетарно злато депонирано во странски банки и монетарно злато на пат.

Дейозии во златио: Депозитите во злато го опфаќаат ороченото злато во странски банки на подолг временски период.

Девизи

Дейозии кај странски банки: Оваа категорија ги опфаќа девизните средства наostro сметки кај странски банки, средства во странски банки кои служат како покритее за отворени акредитиви и гаранции, пласмани во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, како и орочени девизни средства во странство.

Ефективна во трезор: Ефективата во трезор ја сочинуваат ефективните средства за плаќање кои се наоѓаат во трезорот на НБРМ, чекови во девизи примени во благајна, чекови испратени за наплата во странство, како и чекови испратени за наплата кај домашни банки.

Хартии од вреднос: Во оваа категорија влегуваат девизните средства пласирани во должнички купонски и дисконтни хартии од вредност издадени или гарантирани од странски држави, централни банки, мултилатерални развојни банки и меѓународни финансиски институции, како и девизните средства пласирани во колатерализирани и агенциски обврзници.

Други девизни средства

Во оваа категорија се опфатени пласманите во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, девизни средства во странски банки кои служат како колатерал за дадени гаранции, примени девизни средства на тековните сметки на државата, како и пласмани во сопственички хартии од вредност издадени од нерезиденти (БИС-акции) во странска валута расположиви за продажба.

Табели бр.36 и 37 Девизен курс на денарот- просек за периодот и на крајот од месецот

Просечните годишни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви.

Просечните квартални девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви од дадениот квартал.

Просечните месечни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од средните дневни девизни курсеви.

Девизен курс на крајот на месецот е средниот дневен девизен курс од курсната листа на НБРМ за последниот ден од месецот.

Табела бр.38 Индекси на ефективен девизен курс на денарот

Реалниот ефективен девизен курс претставува индексен број кој се добива како количник од индексот на номиналниот ефективен девизен курс на денарот и индексот на релативните цени.

Индексот на номиналниот ефективен девизен курс (НЕДК) на денарот се пресметува како пондерирана геометриска средина од билатералните просечни месечни девизни курсеви на 12 поголеми надворешнотрговски партнери на Република Македонија (Австрија, Бугарија, Хрватска, Германија, Грција, Италија, Холандија, Русија, Словенија, Турција, САД и Србија) со базен период 2003=100 и пондери базирани на надворешнотрговската размена во 2006 година.

Индексот на релативни цени е однос помеѓу просечниот пондериран индекс од индексите на странски цени на земји што кореспондираат со изборот на земји чии валути се користат при пресметката на НЕДК на денарот и индексот на домашни цени, со базен период 2003=100 и пондери базирани на надворешнотрговската размена во 2006 година. Притоа, како дефлатори се користат индексот на потрошувачки цени (CPI), индексот на производители на индустриски производи (PPI) и индексот на трошоци на работна сила по единица производ (ULC).